

9²¹

Madet

SEPTEMBER 1936

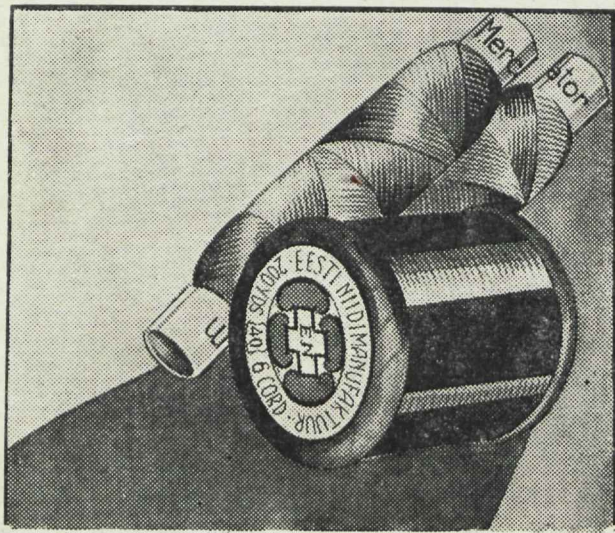
35
SENTI

Valge Rist

ON LEVINENUM ÕMBLUSNIIT

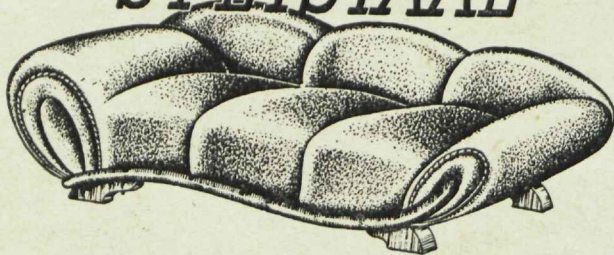
Mercator

ON PARIM ÕMBLUSNIIDI
ASENDAJA

Tartu Vanemate
Mööblipolsterdajate Ühing

"SPETSIAAL"

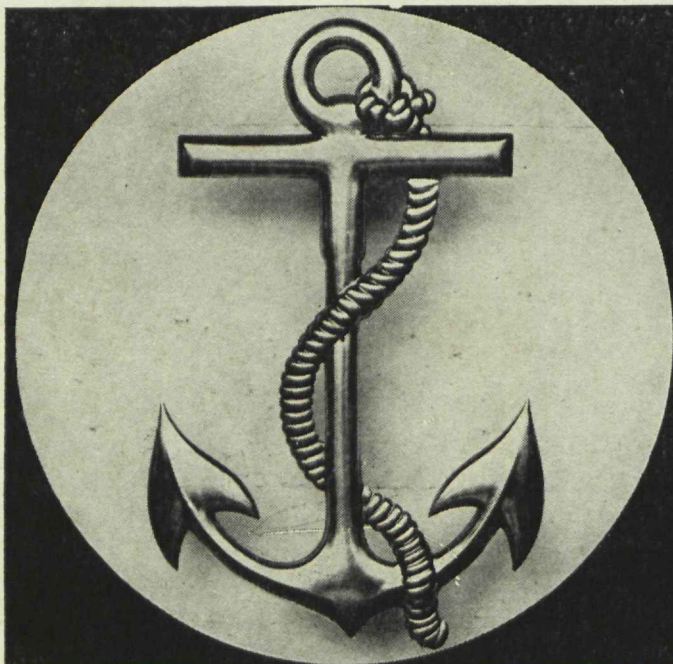
Valmistab
igasugus. polstritöid
odavate hindadega

Mööbli vedrude sidumis-
süsteem patenteeritud

Gustav Adolffi tn. 16

Singer õmblusmasinate ühisus
Oma kauplused igal pool

ANKUR

TIKKIMISLÕNG ON PARIM

Maaret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

September 1936

Trükitud 17.500 eksemplari

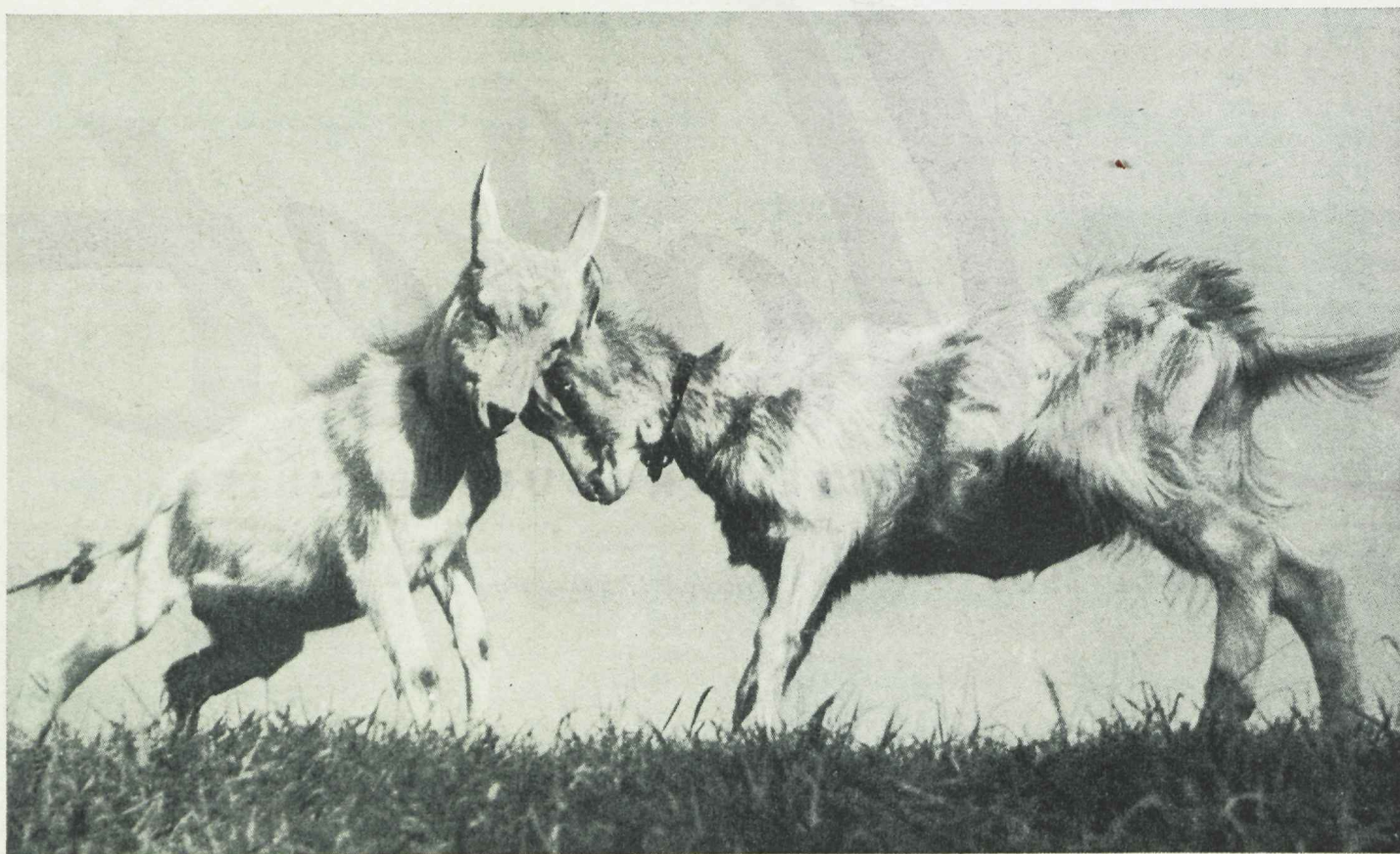
Nr. 9 (21)

ÜHEL SEPTEMBRI- PÄEVAL

MIKS TA VALUS POLE, SEE KAOTUS!
SUVI!.. PIHL KANNAB KIBEDAID MARJU.
PUU LEHTI VEDELEB MAAS.
JÄRJEST MADALDUB TAEVA LAOTUS,
JUBA PUUDUTAB KINKUDE HARJU,
MAAD RÕHUB KUI TINANE KAAS.

KOJU LASTUD ON VALGED UTED
SUVEPILVEDE... PÄIKEST NII PISUT
SELLEL JAHEDAL SADUDE KUUL.
JA NURMEDE NÄGU ON NUTET
NING SALUDE PARUKAID KISUB
ENDAST JOOBUND SÜGISETUUL.

PAUL VIIDING

KAKS KANGET

Natukeneegi usaldust

1.

Moosid olid keedetud, kurgid sisse tehtud ja nüüd jäid veel ainult kapsad. Kapsas on odav, aga nõuab palju jõudu. Tema tünni talletamine kuulub rohkem nagu tugevama poole kompetentsi ja seepärast oligi nii, et igal aastal mässas härra Kuremaa mitu päeva kapsapeade kallal ja sikutas raskeid kive tünnikaanele pressiks peale.

Sel sügisel aga sõnas härra Kuremaa:

„Pea homme ära sõitma. Šefi ülesandel. Paariks päevaks.“

Ja oli ise kangesti tusane.

Proua Ärna ehmus:

„Aga kuidas siis... pidid ju homme... kapsaid?...“

„Jäävad sel aastal tegemata,“ kohmas Kuremaa tigidalt.

„Hoopiski?“

„Hoopis.“

Proua Ärna lahutas käsi: mis tal ometi on? Ametis midagi viltu läinud?

„Kelle peale sa nii pahane oled?“ küsis ta.

Härra ainult nohises.

„Ja milles siis kapsad on süüdi?“ jätkas proua.

„Kapsad!“ naeris Kuremaa irvitavat, vihast naeru ja tõmbas präu! ukse enese tagant kinni.

2.

Järgmisel õhtul ruttas härra Kuremaa torisedes rongile. Kuid kes ta teekonda oleks jälginud, see oleks saanud kukalt kratsida: härra ei läinud hoopiski jaama. Tegi pikki ringe ümber linna, istus pargis pingil, käis sees linnaäärses restoranis ja peale keskööd hiilis tagasi koju. Ise sülitas ja nägu oli kurjust täis.

Avas tasa-tasakesi korteriukse, võttis eestoaas saapad jalast ja tatsus siis luuraval sammul söögituppa. Kuulatas seal tükk aega, teritades kõrvu ja sirutades nina.

Kõik oli vait.

Siis tõmbas härra Kuremaa sügavasti hinge ja astus magamistoas ukse juurde. Surus kõrva vastu lukuauku, hoidis hinge tagasi, näost punane ja pungis.

Kõik oli vait.

Nüüd istus härra toolile. Hingeldas tasakesi, pühkis otsmikult külma higi. Konutas sedasi liikumatult, nagu oleks aru peast kadunud. Saapad rippusid näpuotsas, üks ainult nõripidi sõrmede vahel.

See viimane tegi siis säärase tembu, et pääsis kuidagi tulema ja kukkus põrandale. Käis hele kolksak ja kohe selle järele küsis unine hääl magamistoast:

„Kes seal on?“

„Mina“, vastas härra.

„Heldene aeg, jäid rongist maha?“

„Jah... ei... jah...“

Härra kükitas veel sutike istuda ja virutas siis ka teise saapa maha. Selle järele loovis magamistuppa ja oli vait. Viskus voodisse raske ohkamisega.

3.

Ametist tulles tormas härra Kuremaa teisel päeval kaudu metsikuna oma sõbra Pihlaka poole.

„Valetasid, kaabakas!“ karjus ta.

„Valetasin jah,“ vastas sõber.

„Valetasid?!?“

„Jah. Meelega ja rõõmuga. Mäletad, möödunud aastal kõnelesid mulle, et kindlad jutud käivad, nagu kõnniks minu naist külastamas keegi saks. Et nii kui mind kodus pole, kohe olevat see platsis. Ma olin mitu päeva peast jamps, jälgisin ja valvasin. Ja siis selgus... tead, kes see külastaja oli? Mina ise! Just karva pealt nii: ise. Sest otsisin enesele uue halli palitu ja kojamees ei tundnud ära, arvanud, et keegi võõras. Laskis siis jutud ringi, misukesi sina kohe tuliselt ja palavalt tulid mulle ette kandma. Said nüüd sama portsu kätte. Ära usu enam kohe iga lori, mis kõneldakse ja lirstatakse.“

Härra Kuremaa oli vait ja vahtis saapaninasid.

4.

„Naljaked on küll need inimesed!“ kõneles proua Ärna lõunalauas. „Siin meie passija on lasknud jutud lahti, nagu oleks sul suvel siin olnud kesteab misukesi külalisi... Ma ütlesin, et oldagu päris rahulik — niisugune minu mees küll veel ei ole. Kui ma teda selle võrra kah enam usaldada ei saa, siis ei võiks ju enam eladagi.“

Härra Kuremaa naeratas pisut kaeblikult.

„Tubli, et nii ütlesid,“ sõnas ta maha vahtides. „Tõesti, siis ei saaks ju üldse elada...“

„Nii palju peab ikka olema vastastikust usaldust...“

„Nii palju vähemalt... heldene aeg!“

Ja siis ütles härra peale pikka pausi:

„Täna siis hakkame nende kapsastega pihta. Saab kaelast ära.“

Juhan Pahlbärk.

ALPI- KANNIKESSED

A. Säärits

Ma ei ole nendest tütarlastest, kes armastavad kirjutada päevikuid. Ma ei tunne selleks vajadust. Hingates avat söömi, täie rinnaga elu, rakendades oma soovid ja igatsused elavana selles, ei jää mul mahti ega materjali sorida unelmate, kujutelmade pilvepäälseis paradiises. Nood õhulussid oma näilisest särast hoolimata on mingil määral ikka masendavad.

Olen nimelt müüja kesklinna parimas veiniäris. Armastan elu, liikumist, inimesi, töötä oleks mul igav. Imestlen neid rikkaid tütreid, kelle elu läheb „preilina“. Moed, tuttavad, tants, flirt — tõsi, see kõik on ju suurepärane, kuid ma ei oskaks nendega siiski päeva ilma mingi puudujägitundeta täita.

Ent ma ei taha siiski ülekohtune olla oma kaasõdede vastu. Ma ei ole parem kui nemad. Siiralt enesele tunnistades pean ütleva, et olen edev, auahne, kergemeelne nagu nemadki. Ma tean, mind peetakse ilusaks ja see meeldib mulle. Ja ma tahan enese ümber näha ka ilusaid, elegantseid noormehi-kavalere. Olen tihtigi küsinud, mispärast abielludes teeksin meeleldi partii, ja just sellest peeglist õppinud tundma oma pinnalisemat mina. Aga näkku vaadates oma edevusele tunnen ka, kuidas see nagu häbenedes taandub, ja ma ei hinda end üle. Imestlen neid kaassoolasi, kes ülikoolis, kirjanduses või kunstis avaldavad tähelepanudavaid saavutusi. Ma ei pea end küll rumalaks, aga ma ei usu eneses ka erilist loovat intelligenti. See ongi põhjuseks, mispärast valisin praktilise tööala. Ja siin tunnen end lõplikult hästi.

Nii olen lahendanud oma eluvahekordi ja mul pole olnud põhjust nutta patja ja urgitseda kibedais hingekurdudes, nagu olen lugenud seda mõnede sõbrataride päevikuist. Kui ma seekord siiski paberile usaldan mõningased südameasjad, on sel isesugused põhjused. Need read asetavad õigesse valgusse juhtumi, millest dokument säilib mu kirjades ja millalgi ei tea kelle kätte sattudes võiks äratada vääriti mõistmist. Teiseks jääksid need leheküljed sündmuse mälestuseks, mis andis naisele minus hoopis uue elusuuna.

*

Lugu algas alpikannikeste kimbuga, mis saabus mulle ärris. Siiski, sel oli veel eellugu, ja see kõik algas umbes kuu aega tagasi ühel oktoobri õhtupoolikul. Mäletan seda päeva, mis erakordselt ilusana puhkes uduste nädalate nukrusse. Taevas õhetas õhtus kui kuldne põlemine kuskil kauguses, sobisid nii hästi heledale taustale puistiku pärnade mustad tüved, hõrenenud roheline lehenarmastik ja purpurne vahtralehtede ornamentika. Rahvast käis äris vähe. Seisatusin hetkeks aknal ja vaatlesin sügisõhtu värvimängu. Ilmus ärris haiglane eit, kaalusin sellele suhkrut, siirdusin tagaruumi, jättes ostjate eest hoolitsema mu kaks kaasteenijat. Äkiline elavnemine ees sundis mind pöörduma. Paari ostja seas tõmbas tähelepanu enesele üks. Mees oli ilmselt jooanud ja kärarikkalt lobises mu kaasteenijatega. Ma ei pöörnud erilist tähelepanu asjale, juhtus siin ju kõike. Ent minu ilmudes jäi mees kivistununa vait ja põletas mind säärase pilgupingega, et mul tahes-tahtmata hakkas pisut halb. Olin nagu kuskil näinud seda kõhna kuju, tedretähti askeedinäol, suud, mida piiras sügavate joonte võrestik, ja silmi — silmi — mis hõõgusid kui mustad tulitukid. Kuid ma ei suutnud meenutada, kus.

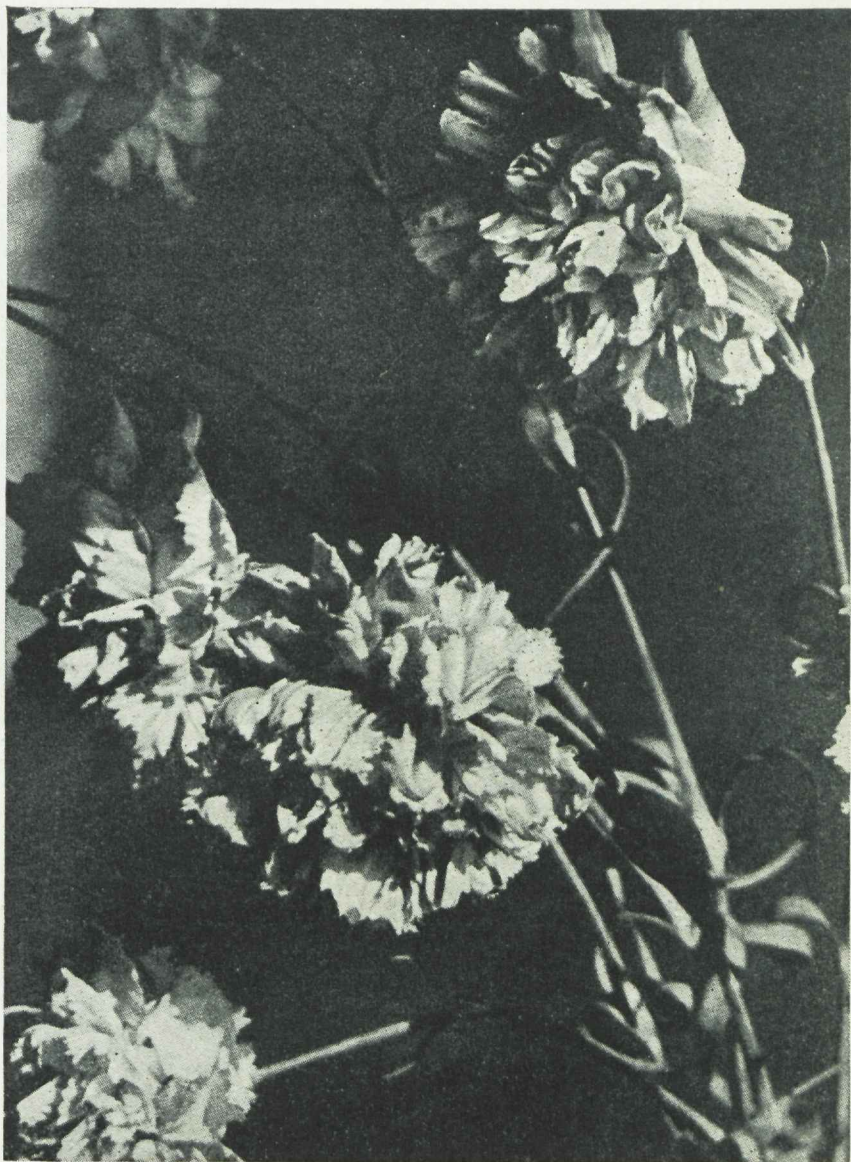
Mees pöördus mu poole:

— Tere, Helele!

Vaikisin.

— Teate, kes oli Helele? Armsaim, ilusaim naine maailmas. Ta ütles seda jooanud õndsana naeratusega, keel tunduvalt pehme.

— Teie olete nagu Helele. Pidin naeratama. — Teie naerate, jätkas mees hoogsamalt, — jooanud tundeid... Arvate, et see on niisama? Helele, kas ma ei ole suutnud end meelde jätta — ostes siit järjekindlalt sidrunit, arvate, et see on niisama? Preili, mis Te nimi on? küsis ta äkki.

VIIS PUNAST NELKI

Mul oli lõbus ja piinlik. Armastuseavaldus kukub äkki nagu taevast. Äripersonaal naeris, ostjad muigasid. Mis tahtis see mees? Oli see harilik jooanud lobisemine? Ent miks vaatas ta sellise hullunu pilguga ja rääkis fanaatiku visadusega. Ja kes ta oli? Ta rõivad näisid üsna kulunud, määratud palituhõlmad eest lahti, habe tüükas, punakad juuksed sassis. Välimuselt tõesti vastumeelne. Kuid ta silmist hõõgus intelligenti.

Mees püsis leti ees jooanud visadusega. Letil oli ostetud konjakipudel, sidrun ja paar šokolaadikarbikest. Ta ei mõtelnudki oma kaupa koristada. Äkki ulatas ta maiustiskarbikese õnneliku naeratusega mulle: — Kas tohib pakkuada?

Muidugi ei võtnud ma seda vastu, mis viis pakkuja veel innukamale päälesurumisele. Kui me tagasi tõmbusime ja teda üksinda laskime lobiseda, näis ta mälu äkki naasvat. Mees pistis oma asjad taskusse ja tuikudes lahkus kiiresti.

Kogu see episood libises meelest, nagu iga tühi väline juhtumus. Järgmisel hommikul vaevalt keegi meist äris seda veel meenutas. Seepärast ei tulnud kellelgi mõttesse siduda eilsega tänase päeva uut kummalist numbrit. Oli keskpäeva paiku, kui mind hüüti laost letiruumi. Leti ees seisis väike tüdruk ja pakkus mulle pakitud lillekimbu. — Teile saadeti lilli, preili, Helele'le.

Mulle tuli see üllatusena ja Helele nime olin täiesti unustanud. Tõrkusin kinki vastu võtmast, uskusin tegemist olevat kindlasti eksitusega. Väike preili aga visalt kinnitas: — Siia saadeti.

Šeff ruttas mulle appi. Uurisime, kust saadeti ja kes saatis. Tütarlaps oli lilleärist, ostjat ta ei teadnud. Harutasime paki. Selles avastus värske kimp punaseid ja valgeid alpikannikeste õisi, ligi pisike ümbrik. Ümbrikul seisis tõesti — „Helele“. Nii siis ikkagi eksitus. Igal juhul toh-

tis ümbriku sisu kontrollida. Ümbrikus leidis visiitkaart mulle täiesti tundmatu nimega: Enn Lehepuu. Olin andmas kõike tagasi, kui pilk jäi peatuma kirjale ümbrikus. Kiri lahendas mõistatuse:

V. a. preili!

Pea kohuseks vabandada oma ebakorrektsed käitumist eile. Palun tulge täna õhtul kell 20 Kunstiklubi õhtule kohvik „Alhambras“. Kannan ette sääli oma romansi „Helele“ (ligemalt ajalehest). Teie olete peagu Helele, sellest mu pisut kummaline käitumine.

Sügava lugupidamisega

Enn Lehepuu.

Nii siis: eilse komöödia teine vaatus! Šeff naeris häälekalt, kihistasid teisedki. Tütarlaps oli lahkunud.

Mind pisut puudutas see asi. Kink tehakse loomulikult selleks, et teisele valmistada rõõmu. Mis häämeelt aga ma pidin sellest tundma, kui keegi võõras üsna iseäralisel viisil surub pääle oma tutvust. Lilledel saatmine vaevalt oli eilse vabandus, see teenis mingit sihti. Ja see lavastati kõik nii indiskreetsel viisil mu kolleegide ja šefi silmade all. Ma ei võinud lilli viia koju. Otsisime vaasi ja asetisime alpikannikesed puldile ostjate silmarõõmuks.

See poiss oli otsinud siiski otstarbeka viisi end meelde tuletada. Kogu päeva olid lilled mu silma all ja tahes-tahtmata sellega ka nende saatja. Pean siiski tunnistama, et kogu lugu kõdistas pisut mu naiselist edevust. Tundmatu nähtavasti siiski oli minust huvitatud, milleks midu ta eriskummallisved. Võtsin salaja taskust kirja ja lugesin selle veelkord: Kunstiklubi õhtu, kannan ette oma „Helele“, olete nagu Helele... Milline pagana Helele? Enn Lehepuu — seda nime ma ei olnud kuulnud.

Hankisin kontrolliks õhtuse ajalehe. Tõsi, selles seisid lühike teade: täna, laupäeval, liikmeile ja kutsutud külalisklubiõhtu. Loeteldi rida nimekaid soliste, lõpus Enn Lehepuu, esinev viiulil. Nii siis kunstijünger. Seda võis arvata ta melanhoolselt hõõguvaist silmist. Nälgitud boheemlane! Päriskid huvitav, ainult ei ole minu maitse. Osa poeete ja muusikuid käib ikka ringi näoga, nagu oleksid nad mõlki pektud. Paneb muigama niisugune maailmavalu. Lihtne, asjalik poiss, nagu Valter, on palju huvitavam.

Kerkis viivuks kaalumus: minna Kunstiklubi õhtule? Aga jätsin selle kohe. Minna tähendas jaatada kutset ja mässida end nii ebamugavasse seiklusse. Otsustasin loo rääkida Valterile, temaga oleksin vahest läinud. Valter Rinnet tundsin juba kooliajast ja ta oli mu eelistatum mees-tuttav. Olime võrratult harjunud ning kodunenud teineteisega. Meie vahel puudus küll kübemeni see erutuse õletuli, mis armunud võõraid näitab teineteisele saavutamatuina ja nii ihaldatavana. Valter oli mu vastu õrn, kuid ei läinud intiimsusini. Mind kütkestas enne-kõike ta mehine tõsidus. Ma ei teadnud tookord, mida mõtles ta minust, mina igatahes, nagu iga naine, taoti mõlgutasin armsast, soojast kodust, ja mehel selles oli üsna Valteri nägu. Kuid, nagu tähendasin, olin praktiline tütarlaps, unistused viskasin nurka ja elasin elu, nagu see arenes. Lõppeks oli Rinne mulle partiina siiski vähetootav: õigusteade üliõpilane, kelle karjäär küll üsna tõenäone, siiski mitte lõplikult tagatud.

Tegin Valteri vandeseltslaseks, näidates õhtul talle kirja. Kas aimasin siis, millised kaugeleulatuvad tagajärjed olid sel mu ellu!

Mu sõbral oli mingi koosolek, kunstiklubisse ta ei saanud tulla. Mind ta ei keelanud minemast. Siiski, nagu võõrastades, ei läinud ka mina. Lugesin ja heitsin vara voodisse sel õhtul.

Ent nagu järgmisel nädalal järjest närbusid alpikannikeste mahlakad õied, nii närbus ka mälestus nende saatjast mu südames. Ja kui viskasin viletsad varred prügikorvi, heitsin seega enesest viimse mälestusriieme. Päevad libisesid jälle endises rööpas.

*

Unustusvaiba alla maetu ei sure kohe. Jätkeb mõnest tugevama kiirest, et ta jälle ärkaks. Päevad möödusid mul endiselt ühetoonilisena, nagu novembri otsatult hall udu. Hommikul kell seitse voodist, pisut võimlemist, kümbalus, hoolt tualetile, kohv, mille valmistas teenija ja mille teinekord jõin üksinda, kui taat veel väsinud liikmeid sirutas. Täpselt kella kaheksaks ärris, mis asus samas tänavas mõne minuti tee. Pean ütlema, et virgutatas selline vankumatu täpsustreening. Äris kella kuueni tööd, mis teinekord tõe-poollest väsitas. Kuid õhtul jäi mul veel aega sõbrule, kinole, kohvikule. Viimaseid külastasime tavaliselt Val-

teriga. Nii istusime ka sellel laupäevaõhtul Valteriga „Alhambras“.

Istusime nurklahtris ja mängisime dominot. Trio, moodustatud kolmest juudist, mängis melanhoolsed slaavi viise, mis jutuvadinas ja dominovigurite klõpsumises kadus kuhugi igavana ja hallina.

Meil tütarlapsil, kui me ei toimetata midagi tähtsat, on pentsik komme puhtast uudishimust iga uustulnuk võtta pilgutule alla. Nii pöörasin automaatselt pilgu uksele, kui ilmus sinna sale, kõhetu mehekaju. Võpatusin üllatusest: see oli tema.

Mees andis närvlikult palitu, otsis komistades ning kobades vaba lauda. Ta istus üksikuna peagu meie vastu ja jäi käsipõskil süvenema, pilk muusikuil. Silmitsesin ta sügavaid silmi, mis hõõgusid nüüd kurvalt. Ta nagu tundis seda ja vaatas mu poole. Märgatav erutuslaine libises üle ta näo. Ja ta kummardus — kergelt ning jäiselt.

Vastasin tervituse. — See on tema, sosistasin Valterile. Valter mõõtis võõrast uuriva pilguga, ta rahu too nähtavasti aga ei häirinud.

Siis seltsis võõrale lauda kohvikoomanik. Külaline oli ilmselt närvlik ja jutt nähtavasti ei signinud. Velpade järgi oletades rääkisid nad muusikuist. Järsku tõusis kohvikoomanik, tilistas tähelepanuks klaasile ja üldises imestelus sõnas: — Mu daamid ja harrad, juhuslikult esineb härra Enn Lehepuu, kannab ette oma romansi „Helele“.

Oli muigeid, hasartmängijate kõrvust libises iga teade mööda. Lehepuu pühkis rätikuga üle näo, heitis mulle oma suurist helgiheitjaist põletuse, nii et mul judin käis kehat läbi, astus komistades ja kõverana klaveri manu. Viulda-jalt sai ta instrumendi ja taskust ulatas ta noodi klaverdajale. Nähtavasti tundis ta neid mehi hästi ja nood ta nooti samuti. Siis ta häälestas viiuli ja kohanevaks katseks libistas tasa ja kiirelt üle keelte.

Esimesed toonid kostsid katkendlikult ja helitult, mängijal värisid käed ja higistasid sõrmed. Nägin, kuid juut murelikult jälgis kolleegi. Pikkamisi aga tuli mängu elu. Mängija nagu kallistas oma instrumenti, paitas, võlus sellest oma südamehelid. Ta ilme muutus anduvaks, läbipaistvaks nagu hing. Ma ei ole musikaalne, aga ma tundsin, et ta mäng mõjus. Õrnalt-õrnalt sujus vahete-vahel viis, mul oli, nagu oleks paitanud mind armas käsi — Valteri käsi. Siis muutus rütm tormikaks ja raskeks — mul tõusis kujutellu tormiliselt tantsivaid mustlasi kirevais rõivais, metsikuid eksootilisi vürste lahingukäras; taas löikasid jubedad akordid, ja ma nägin surma — armsamat kaamena valges kirstus.

Ime — kogu kohvikupublik kuulas hinge pidades kui kontsertsaalis. Ja mul oli õnnis ning valus. Keegi oleks nagu mu südamekeelil tõmmanud pehme laia poognaga. Vaatasin üles: sügavad silmad hõõgusid mu pääl, nagu oleks kõik mängitud üksi vaid mulle.

Aplaus oli tugev. Mängija tänas hajameelse kumardusega ja pöördus oma üksikusse lauda. Nägin, kuid mitmed silmapaarisid saatsid teda.

Vaatasin Valterit. See istus mõttes, nagu kuulatades veelgi kadunud helinaid. — Tõepoolest andekas poiss, lausus siis. — Minu teada on ta alles konservatooriumi õpilane.

Ma ei saanud enam siin püsida. Läksime vaikivana. Tundsin samasugust puudutust, kui saades lilli. See oli mulle mängitud. Kes oli ta Helele? Ent milleks säärased ümber-nurgateed, poseerimised. Ta tahab mind mõjustada — arvab ta, et ma selliseist žestidest tõesti vaimustun, armun? Hinge tal ju on, aga mis hakata sellega pääle, kui hinge ümber ei ole meest. Milline on järgmine number? Parem küll, kui see jääks tulemata.

Andsin Valterile soojalt käe. Ja järgmisel päeval puudutas mind eilne sama vähe kui ununev ajaleheteade mõnest haiglasest tüübist, kes oma kriisist usub pääseda nõõritükikese abil.

*

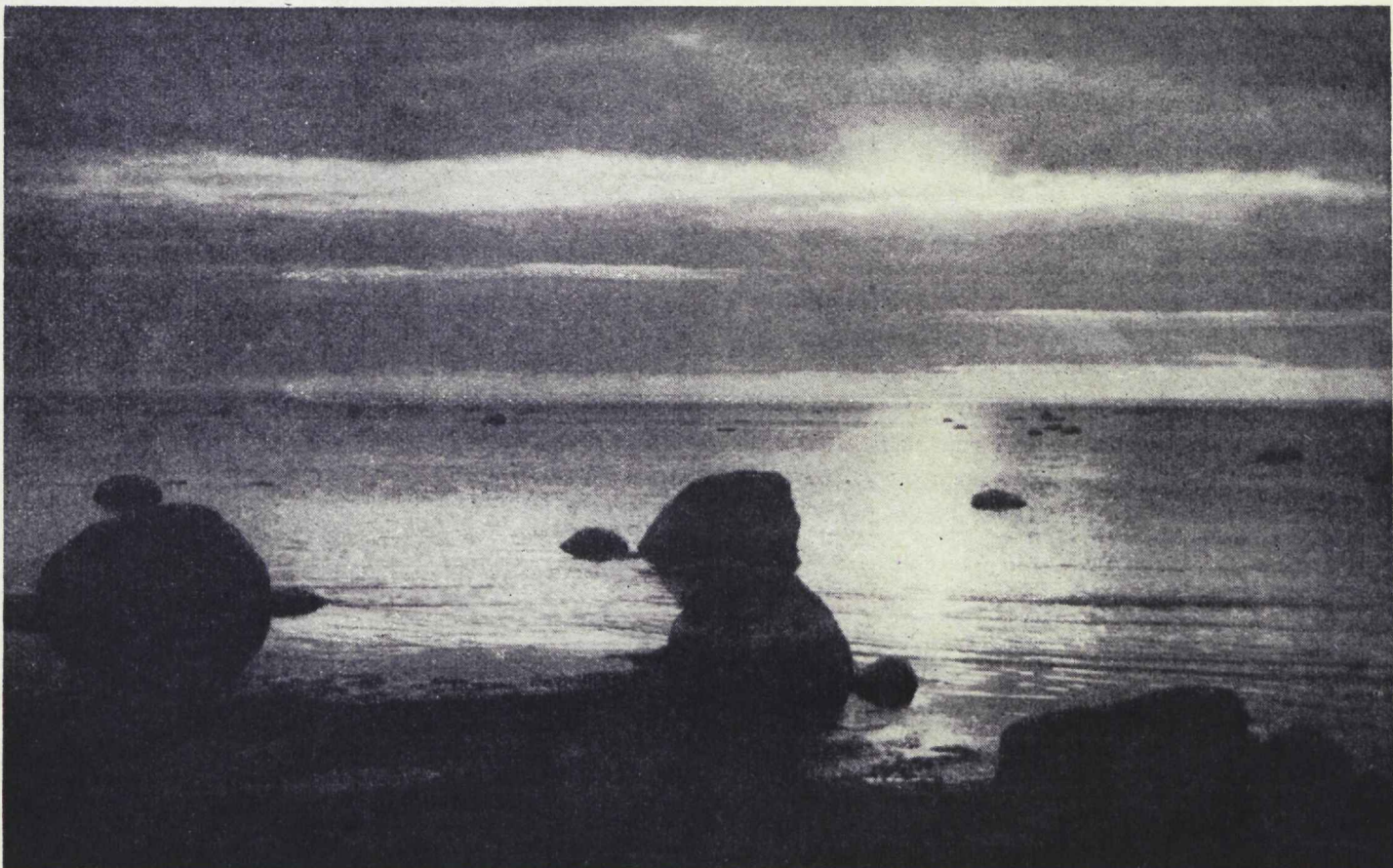
Järg ei jäänud tulemata. Kaks päeva hiljem, töölt tulles leidsin laualt torbiku. Seekord sisaldas see punaseid nelke, kõrval mahukas kiri. Asetasin nelgid vaasi, kirjaga tõmbusin diivaninurka. Oli mitu lehekülge tuttavat naiselikku käekirja.

V. a. prl.

Lia Rand!

algas kiri (nii, oli juba uuritud mu nimi ja aadress!).

Kaalusin tükk aega, enne kui läkitasin teele selle kirja. Teadsin, et teen hää tooni vastu, ent võtsin kokku oma julguse, et vabaneda koormast, leida lahendus oma piinadele, olgu see milline tahes. Preili, kas olete millalgi sügisöös kõndinud tähtede all? Ümber-ringi on pime kui kuristik, kõrge! ripuvad aga virven-

SÜGISENE MERI

davad tulukesed. Milline igatsus väriseb nende pilkudes! Mingi nimetu rahutus pigistab rinda, tahaks nagu midagi muud, rohkemat, kui mis me oleme ja võime. Või olete, preili, seisnud kõrgel merekaldal? Kuidas loksuvad kaldale rahutud lained, millist ülemaist juttu kõneleb nende müha! Ja kaugel avaruses, kus sureb pilk, — sää! kustub uttu sinav-sinav pind. Igatsus lendab sinna kui üksik luik, kes jäänud lahku. Mis on sää! Sama lai ning rahutu vesi, sama laine-laul. Ma ei taha uskuda seda, mis pärast valutab siis hing, kui vaatan sinna?

Nõnda, lugupeetud preili, on mul veel üks täht, keda otsin, igatsen, kuid kunagi ei saavuta. See on naine. Tajun temas pühalikku, õilist, ilusat, umbes nagu usklik püha neitsit. Hingan temas seda akordi viimset värisevat kõla, mille võib kunstnik, mida ei saa kombata ega tabada. Kuid ma kahtlen: võib-olla petan end, loorin hoopis reaalse ning proosalise unistuse luulelise linikuga?

Tsüünilised isandad on ütelnud mulle, mu naise-kultus olevat vaid naiseargus. Hirmutatuna kolmest kurjast tädist, kelle terrorit kannatasin lapsena, põgenevat ma nüüd naise, asetades need saavutamata kõrgusse. Olen seepärast õnnetu. Ma ei taha salata oma kunstnikuhinge, ei taha reeta nürile kainusele oma õndsaid unelmaid. Kus lõppeks on see asjalikkuse piir? Jumalik meloodia ei ole muud kui teraskeele teatud võnked, armuvahekord pole muud kui teatud asjatalitus. Ent meie hingele kõnelevad need keelevärinad ja mis pärast samuti mitte kahe südame värinad?

Lohutan end nii, jäämaks oma kinnisidee manu. Nii tuleb ka, et usun armumist esimesest pilgust. Iga kaunis naine võib sütitada mu kui õliga kallatud õled. Oli Helele — mu ulmade kuninganna. Niikaua, kui katsusin tõusta tema väärseks, oli ta läinud. Õelgugi mu tsüünilised sõbrad, et seda just ootas. Nüüd on mul jälle Helele ja ma ei viivita enam.

Nägin Teid esmakordselt umbes pool aastat tagasi ühel plastiliste tantsude õhtul kohalikus tütarlastekoolis. Sää! siis tulite Teie, istusite paar rida minust ettepoole. Kohe löikus meelde Teie tark ilme — peagu nagu Helele. Kui kava oli läbi, ootasin ukse man. Tulite sõbratariga. Jäi meelde ahtake valge kaunistusriba Teie kübaral. Sellest tundsingi Teid

paar päeva hiljem tänaval. Kadusite alati vilkalt ja mul ei olnud juhust Teid kõnetada. Üldse oli Teid harva tänaval näha, kuigi ma Teid oodates terved öhtupooled ringi lonkisin. Siis tuli juhust mulle appi. Seisatusin kord öhtul kesklinnas heledasti valgustet veinikaupluse akna taga, silmitsedes vanu marke. Korraga ilmus kitsas, kaunis naisekäsi aknale, õiendav pudelikesele kaela hinnasilti. Paelus kohe see vahana läbipaistev käsi, ja kui ma lõin silmad ta omanikule, olite see — Teie. Valvasin Teid äri sulgemiseni. Vilksatasite vahetevahel läbi ukseklaasi. Mul oli tunne, nagu oleksin leidnud aarde. Siis väljusite, hästirõivastet väarikas daam, käes mingi pakk, ja siirdusite puisteele. Varitsesin kuulutustulba taga ja järgisin Teile. Jumal on andnud mulle inetu välimuse, pole mul kaalu ega kohta seltskonnas, vaene seejuures veel kui kirikurott — nii ei olnud mul julgust Teid peatada. Võinuksite pidada mind pätkiks, kes daame tülitab tühjas puistikus. Tõttasin ette sillani, kus vargsi lasksin Teid mööda. Kas Te hetkeks nagu ei heitnud pilgu minule? Siis Te kadusite kõrgesse majja samas tänavas ja ei ilmunud enam.

Rohkem polnud mul selleks korraks vaja. Olin õnnelik kui miljonivõitja. Otsustasin kiiresti tegutseda.

Nii astusin järgmisel päeval ärris, ainsa tagamõttega — Teid näha. Saatust tahtis, et teine preili teenis mind. Nägin siiski Teid säälsamas, Teie ilusat kukalt ja omapärast lokikese-raputust silmilt, Teie silmi, mis valges näos mustendasid nagu nõõbid. Vaatasin korra kiindunult Teile, ja mulle näis, nagu oleksite tõmbunud tagasi.

Järgmisel päeval juhust viis mu kokku nimeka heliloojaga, kelle tunnustust ootasin ja kes hindaski minu komponeerit romanssi „Helele“ — kaugel armu mälestust. Käisime mööda kõrtse ja pandimaju. Jõin õnnest, sest olin leidnud Teid — kuju, keda pidasin täiuslikuks, kelle juurest ükski teine mind enam ei avatelnud. Jõin võib-olla ka seepärast, et järgneval päeval oli mul esinemine Kunstiklubis, mida kartsin.

Kuidas see tuli ja sündis, on nagu halli udu all. Mäletan ainult, et kainenedes leidsin taskust konjaki-pudeli ja maiustisi. Viirastus uduselt mingi kõnelus Teist ja Helelest: olin joobnuna käinud Teie äris. Napp uni öösel ei lahutanud täiesti uima, seda suurem

oli ahastus teisel päeval. Nagu põletas häbi, et olin eile Teid äris kompromiteerinud. Ometi aga avanes mul seega võimalus edasi arendada oma strateegiat. Lepituseks sobisid lilled ja mispärast ei pidanud ma Teid mitte kutsuma Kunstiklubi õhtule, kus oli kavas too salapärane „Helele“? Nii ma saatsin Teile lille-äriskirja ja kaardi. Aadressisin Helele'le, sest muud nime ma ei teadnud. Kunstiklubi Teid ei olnud. Mängisin üsna ebaõnnestuvalt uimaselt.

Teisel õhtul jalutasin vitriinist mööda: mu lilled asusid puldil vaasis... See oli juhus, et kohtasin Teid kohvikus. Sain Teile seekord südame välja kallata — „Helele“ kaudu.

Nii olen jutustanud Teile siiralt oma loo ja ma usun, iga rida hõõgab Teile siin üht ning sama. Tahan mängida Teile oma ilusaimad viisid. Või kui see meeldib Teile, löön oma viiuli vastu nurka puruks! Mispärast ei tohiks ma Teis jumaldada tähte sügis-ööst, mere muinasjutulist müha, kaugete kõrbede kangastusi, kummaliste saarte salapärasusi! Abielluge minuga! Oma ootused saadan teele selle kirjaga, jõuaksid nad randa!

Enn Lehepuu.

Elekter kiirgus ja karmilt hõõgusid nelkide tumepunased silmad. Mees nõuab abielu. Talle on tõesti tarvis abi ja elu. Kirjutasin paar rida ja viisin kohe posti.

*

Kiri ongi dokument, mille seletuseks kõik need sündmused kirja panen. Mu vastus oli kutse kohtamisele täna kell pool seitse Linnapargis.

Läksin töölt otsejoones parki. Oli selge novembriõhtu. Kõle tuul raputas raagus vahtrate latvu, mühisid kuidagi kurvalt ning äratades mahajäetuse tunnet. Üksikud elektrilambid kiirgasid nagu heledad pallid teede kohal, mistõttu puude varjus oli süngelt must.

Käisin põlise ausamba ees edasi-tagasi. Oodatavat ei olnud. Võib-olla ei tulegi? Tunnsin end halvasti, nagu oleksin korda saatnud midagi lubamatut, naeruväärset. Olin kutsunud ta siia, et vabastada end ta pääletungist seletades kõik siiralt. Nüüd aga ma juba kahetsesin, et mässisin enese säärasesse ebamäärasesse seiklusse, peagu soovisingi, et ta ei tuleks.

Kuid ta tuli siiski. Pargi kõrvalteele pöördus tuttav kuhu: pikk, kõver, sammudega komistav. Mida ligemale ta jõudis, seda vapustavamaks kasvas mu ärevus.

Tuli ja jõudis minu kohale ja haaras viivitades mütsi.

— Andestage, et topin teile järjekindlalt pääle oma tutvust, sõnas kogeldes. — Enn Lehepuu.

Pigistasime käsi ja vaikusime.

— Saite kätte mu kirja? küsis ta aralt.

Jaatasin.

— Siis te teate, mis mul Teile on ütelda!

Ma toibusin oma hämmeldusest. Tunnsin juba lõbugi oma uuest tutvusest. Kuid ma teadsin, et tuleb olla tõsine ja asjalik, kui ma ei taha veel rohkem mõjustada seda meest, mis paneks hädaõhtu mu enesegi rahu.

— Vabandage, laususin rahulikult, — teie eksite.

Ta võpatus, rabas kätega, nagu tahaks vastu vaielda, aga ma jätkasin:

— Teie eksite... Kuidas teil üldse tuleb — vabandage — niisugune meeletu mõte? Näete inimest korra ja juba tulete abiellumissettepanekuga!... Te ju ei teagi, kes või mis ma olen!...

— See ei ole tähtis, vastas ta kiindunult. — Olete luge- nud Jokai „Armastuse narre“? Sää! kah mees järgneb armsamale linnast linna ja riigist riiki. Kas siis elus ei või olla romaane?

Ta ütles seda võõrastava kirglikkusega, nii et mul hakkas jube.

— Romaane vahest võib, vastasin, aga teie unistus ei ole elu. Te arvate, et armastate mind... ma ei usu, et see on armastus — armastus minu vastu. Võib-olla mu väli- muse, seisuse, nooruse vastu... te ju kirjutasite, et näin Teile kättesaadamatuna... See on mingi ettekujutus — teie uim, hullustus...

— Ja olgu, tuhat korda olgu, katkestas ta, — aga ma ihaldan teid, ma ei suuda ilma teieta elada!

Naeratasin. — Armas inimene, mina ei ole see, keda minus näete. Mina ei ole teie ülinaise ideaal, olen harilik tüdruk nagu teisedki. Uskuge, teie kirj püsib ainult niikaua kui võidu uim, siis jääb pettumus — paljas tülpimus ja koo- rem.

Ma ei tea, kust võtsin sellise loogika ja külmaveresuse. Vist sellest, et katsusin olla tõeliselt siiras.

— Abielu on minu arvates midagi muud, jätkasin tasa ja soojalt, — sõprade elu külge külje vastu. Mõtlesin Valte- rile ja tundsin isesugust hellust. — Vaadake, kuu muigab, pöördusin jutult pisikese kelmikusega.

Kuu oli libistanud pilvelina ja vaatas nüüd tõepoolest oma suure, selge näoga alla. Ta helk tegi kahvatuks palge mu kummalisel kaaslasel, kes käis nüüd vaikides mu kõrval. Vaatasin ta kurbi silmi, mis mustendasid isesuguse helgiga. Oli nagu kahju temast.

— Kust te üldse teate, et olen veel vaba? küsisin siis.

Ta võpatus. — Sellele ma ei tulnud.

Korraga tundsin ma kiindunult haaratavat mu käsi, ta seisis mu vastas ja mind pooleldi süleldes mangus kirgliku, võõra häälega:

— Lia, tulge, tulge minuga! Kas sa ei tunne, ma armas- tan sind! Ma ei saa ilma sinuta elada...

Olin jahmunud. Siis vabastasin enda.

— Ärge tehke rumalust. Olete tubli mees ja väärte paremat naist kui mina...

Ja mingist kaastundest aetud, tundes purustavat tal kõik, ja nagu tahtes sellega kõik otsustavalt lõpetada, puudutasin ma kergesti huultega ta jahedat palet. Metsiku õhinaga vastas ta mu liigutuse.

Nüüd oli ta vaikne ning alistuv kui laps.

— Palun saatke mind nüüd koju!

Ta oli teel jutukas ja lobiseski, mida ma poleks usku- nud temast.

— Ärge tehke enam rumalusi, kordasin ukse ees. — Olete tubli mees, kuid ei ole minu maitse.

Melanhoolne pää norgus...

Mu toas istus Valter, ees lahtised kirjalehed. Kiri lebas eilsest saadik laual. Armas poiss oli üsna tõsine.

— Mine temaga, Lia, kui loodad oma õnne!

Haarasin ta kae ja vaatasin talle silma. Me mõistsime teineteist.

Samal õhtul koostasime kihlakaardid. Ja samal päeval, kui vaasist viskasin närbunud nelgid, läks üks kaart teele nelkide saatjale. Mina olin pääsnud. Kes-teab kellele „Helele“ autor järgmisena mängib eleegeia „Lia“.

Igasugust mugavat
polster-mööblit
 soovitab odavasti
A. Näksi polstermööblitööstus
 Tartus, Kelda tän. 14 (Kivi- ja Vabadussilla vahel)

Ep. daamid!

Tähtis pole **kus** lokke tehakse, vaid on tähtis kuidas ja millega tehakse. Teen spetsiaal VELLA õli- dega ja Vella aparaadil ilu- said ja kauapüsivaid **kest- vuslokke** soodsas hinnaga ja vastutan 10—12 kuud hea töö eest.

Juuksur
A. Reitsnik,
 Tartus, Jul. Kuperjanovi 9.

KULDNE SÜGIS

Millised abieluaastad on ohtlikud?

Hiljuti ilmunud statistika abielulahutuste arvu üle Saksamaal sisaldab ka nimestiku, kui kaua keskmiselt on kestnud lahutatud abielud. Need arvud annavad seletust selle kohta, millises kestvusaastas abielu näib olevat kõige tugevamini ohustatud.

Vaatleme esmalt kord õige noort abielu, mis ei kestnud aastatki! Tegelikult oligi aruandeaastal 209 paari, kes vähema kui aastase kooselu järele otsustasid lahutada. Iga 10.000 kehtiva abielu kohta on nende osa, 2,9, igatahes tühine. Üheaastaseist abieludest tuli sellevastu lahutusele juba 1700, kaheaastase kooselu järele otsustas lahutada 3200 paari, ja kolmeaastase kooselu järele tõusis arv veelgi.

Kõige sagedamini lahutusid aga need paarid, kes olid naitunud nelja aasta eest; ümmarguselt 4200 neist, kelle abielu seisis viiendas kestvusaastas, lahkusid teineteisest; see teeb 78 iga 10.000 kehtiva abielu kohta! Millega seletub nii kõrge lahutusprotsent, mida on märgatud ka varem juba, just selles abieluaastas?

Paljudel juhtudel on lugu kindlasti nii, et pooled, kes teineteisega vahest ehk hästi ei sobinud, esialgu siiski püüdsid läbi saada, kuid mõne aasta pärast nähes, et see pole ikkagi võimalik, otsustasid lõppeks lahku minna. Teisest küljest on need sageli just armastuse-abelud — või õigemini öelda armunute abielud —, millel on vaid üürrike iga. Pärast võibolla ülevoolavat õnne järgneb enamasti kainestumine; sageli ei ole mõlemal siis enam võimalik leida üleminekut seltsimehelikku koosellu, minnes seetõttu kumbki oma teed.

Ka kuuendal abieluaastal ei kujune lugu oluliselt teiseks: ka nüüd on lahutuste arv 4160-ga või 74,8-ga 10.000 kehtiva abielu kohta ikkagi väga kõrge. Seitsmendas abieluaastas näib samuti veel peituvat kaunis tugev oht, kuna neid abielusid, mis on püsinud kaheksa aastat ja enam, võib pidada juba tublisti kindlamaks. Kaheksaastaste abielude lahutuste arv on 2800 (63,9 10.000 kohta), ja sest ajast peale langeb keskmine pidevalt kuni 15-nda aastani. 15 aastat kestnud abieludest lahutati ainult 33,8 iga 10.000 kohta.

16-st aastast lahutuste arv äkki jälle tõuseb: iga 10.000 kohta on see 41,8 ja 17. aastal 40,6, sellega mitte palju vähem. Kuid oleks ekslik järeldada sellest uut kriisi. Palju enam tuleb arvestada seda, et need abielud on sõlmitud sõja ajal (1917/18).

Veel vanemate abielude juures läheb keskmine lahutuste arv jälle tunduvalt tagasi. Kõige madalam on lahutustesagedus enne sõda sõlmitud abielude juures, kes enam kui 20-aastase kestvuse juures nii väliste kui sisemiste ohtude vastu õige immuunsed näikse olevat. 1908—1913 sõlmitud abielude peale — nii siis 5 aastakäiku! — tuli kõigest 3200 lahutust, seega vähem kui ühel ainsal aastal 1931 sõlmitud abielude kohta; keskmine polnud suurem kui 18,3. Veel madalamal oli aga nende abielude keskmine, mis sõlmiti 1907 ja enne seda; nende juures on keskmine paljalt 6,4 10.000 kohta.

Eeltoodust ilmneb selgesti, mida vanemaks muutub abielu, seda ohutum ta on. Kuid ka nooremaile abieludele on kindlustatud suurem püsivus, sest laste arv kasvab, ja statistika näitab, et lasterohked abielud lagunevad äärmiselt harva.

„Kristiina Lauritsatütar“

K/Ü. «Loodus», 1935–36.

Kui Nobeli laureaateid üks naisautor, nimelt Grazia Deledda (vt. eesti keeles ta „Kõrkjad tuules“), võib äratada kahtlusi selle auhinna pälvimise suhtes, siis Sigrid Undset väärrib tähelepanu ilma reservatsioonideta. Ta kuulsus näib õigusega võistlevat Skandinaavia teise suure naiskirjaniku Selma Lagerlöfi omaga. Undset on väiksem „luuletaja“ ja kujutleja kui Lagerlöf, aga ilmselt teravam ning põhjalikum tõsielu ja tõsielulise psühholoogia jälgija. Põhjamaise õhustiku omapärasust — puhast ja kodust — poeesiat sisaldab palju ka Undseti looming, nagu näeb kõnealusest romaanist, kuigi selles on keskaegse Norra elu kujutatud kohati päris naturalisti kartmatusega ja karmusega. Samuti võib öelda, et „Kristiina Lauritsatütar“ mõjub õige idealistliku ja „positiivse“ teosena, kuigi ta ei lähe kaugelki välja lumivalge vooresse ega „headuse võidu“ kujutamisele. Tundub koguni, et peategelase Kristiina seemise vooressikkusega oleks lugu päris keskpäraselt inimlik, kui ta lõpuks ei lunastaks end eneseohverdamisega ja usklikkusega.

Kristiina elu on kirev röömade ja neid ületavate kurvastuste vahelduses. Suurimaks maiseks rahulduseks on talle ta kaheksa poega, kelle heaolu eest ta võitleb kõige jõuga, kirega — et nad pääseksid haigusist, et nad kunagi saaksid pärandiks talupoeg-aadlikele kohase varandusmäära, et nende kerglaselt rüütellik isa ei kasvataks neid liiga sõjakaks ja jõudeelu armastajaks. Tarmukas ema — kaheksa pojaga, see on ju otse perekonnaromaani ideaal; pole ime, kui „Kristiina Lauritsatütar“ sai üliisooja vastuvõtu osaliseks just Saksamaal, kus eriti viimasel ajal hinnatakse kõrgelt suuremaarvulist poegade-sõdurite üleskasvatamist. Kuid seejuures ei ole Undseti suurromaan perekonnadistsipliini seisukohalt kaugelki mitte soovunelm, vaid õige omapäraselt taltsutatute iseloomude traagiline eepos. Eriliselt mõjub kõige pealt tõik, et lasteema Kristiina vahekord oma mehega jääb kuni lõpuni nooruslikuks: see põhjeneb kirglikul armastusel, kiusul ja järeleandmatul trotsimisel; meelega tehakse teineteisele ülekohut, ise rängalt kannatades sellest ja andestatakse heldimuses. Säärane meelelaad ja käitumine pole just väärikas perekonnaema kohta, ent kirjanduses seda sügavamalt ja inimlikumalt õpetlik.

Oma esimesele armastajale ütleb nooruke Kristiina igatahes: „Ma ei armasta vist küll kunagi kedagi meest nii, et läheksin tema pärast oma vanemate vastu.“ Ta on nimelt usaldavalt kiindunud isasse, kes seda ka pälvib oma tugeva, ent ühtlasi väga mõistva, uskliku ja otse õrna iseloomuga. Kuid väheses aja pärast on Kristiina Oslos nunnakloostri ajutise kasvandikuna juba patustanud oma vanemate usaldust ja nende poolt talle määratud peigmehe vastu; ta elab veel ainult Erlendile, kellega ta suurte võitluste ning pingutuste järele võib abielluda. Erlend saab talle toeks ja raskuseks, armastatuks ja vihatuks, sõbraks ja äraandjaks; oma karakteri poolmüütilises segasuses näib see mees eneses kehastavat kogu „elu“. Ta näitab vaheldamisi mehiste tõsidust ja õrnust ning kerglust. Ta on rüütellikude vaistudega, kuningaperekonna sugulane, ja ühtlasi mässaja hili-sema kuninga vastu rahva huvides. Ta armastab toredust ja on valmis igauht maha lööma solvuse eest — samas ta aga on tähelepanelik ja hää kõigi abivajajate vastu kuni väikeste lasteni; piirivalveteenistuses ja sõjas Põhjas on ta eeskujulik pealik ning seltsimees. Ta ei hooli oma talu majapidamisest ega poegade töökusest ja on alati kaldunud ilusate naiste võrkudesse, samuti kui merele — kuid Kristiinat armastab ta sügava truudusega ja tahab oma poegadest teha pärisrüütleid. Piinapingil ei saada temalt sõnagi suust, kuid mässuplaanid laseb ta oma taskust varastada liiderlikul naisel. Rahvakogumisel on ta kõigist üle, mitte üks esinemiselt, vaid ka arukuselt — aga ometi ei võeta teda tõsiselt, nagu ta ise ei näi seda tegevat maailma asjadega. Tundub, et selles mehes elavad kõik skandinaavia rahutud demonid, alates muistsete viikingitega ja lõpetades Peer Gyntiga ning Hamsuni ja Lagerlöfi romantiliste kangelastega. Kõigi oma igatsustega ja teotsemistega ei saavuta Erlend suurust; jääb vaid meelde, et kuni vanaduseni olid ta liigutused „kärmed ja kaunid“, enam kui kelgi teisel.

Suureks saab lugeja silmis küll Kristiina — peamiselt selle tõttu, et teda on kujutatud seesmiselt väga teadlikuna ja vastutustundelisena. Seemist ausust aitavad tal säilitada isa eeskuju ja usklikkus; viimases suunas saab ta lapsepõlves äratust ühelt kunstnik-kerjusemungalt. Kuid sellele vaatamata jääb ta oma eluajal kaugemale musterõilsusest: ta on liiga eluline inimene ja peab eneses võitlema peaaegu samasuguse verepärändiga, mis puhtal kujul ilmneb Erlendis. Ta psüühi teeb huvitavaks just vastuolu vana põhjamaise kanguse ja uue kristliku alandus- ning andustusõpetuse vahel. Võiks öelda, et ka emakutse ei rahulda lõplikult seda põlevat hinge, kuigi näeme teda romaani paksude köidete kestel nii palju kordi rõõmustuvat lapsesünnist. Lepitust enesega ja Jumalaga otsib ta viimaks kloostriminekust — kuid siingi peab ta mingi vägivaldse karmusega saavutama eneseohverdust oma katkuaegseis kangelastegudega ja surmas. Oleks huvitav kujutella, mis saanuks säärast iseloomust nüüdses elus ja vähem või mitte sugugi usklikuna. Undset on enesele Kristiina kujutamisel ilmselt mitmeid probleeme lihtsamaks teinud usklikkuse appivõtmisega, kuigi teiselt poolt see lisab vastuolusid ning pinget.

Naise ja mehe kujud ei ole aga kõnealuses romaanis antud mitte üksiseisvate hiiglasluettidena, vaid põimuvad tegevuste ja kirjelduste kestel väga tihedalt kogu Vana-Norra ellu. Elulise materjali rohkus vahest ongi „Kristiina Lauritsatütar“ veetlevamaks küljeks, kuigi mitte ükski psüühiliste arutluste ja loodusekirjelduste, vaid ka kõrvalepisoodide ulatus ning detailiderohkus võib lugejat väsitadagi. Igatahes aga on väga huvitav ja õpetlik jälgida, kuidas tolleaajal Põhjamaal taluõue kaugus kuningakojust pole kesteab kui suur, kuidas puudub olulisem erivus adrajuhtija ja aadliku vahel, kuidas iga paikkonna rahvas on valvel oma paremate perekondade hea maine eest, olles aga samas valmis neid taga kiusama nende kasvõi arvatavate eksimuste puhul. Moraalist ja väarikusest armastati Vana-Norras ilmselt palju rääkida, ent samas oli loomulik, et väga paljud taluisandid ja isegi preestrid (katoliiklased!) hoolitsesid avalikult oma ebaseaduslike laste heaolu ning karjääri eest! Tundub, et elu oli tol ajal tugev kõigilt külgedelt, niihästi usklikkuses kui ka kergluses, armastusromantikas kui ka talupojavoorusis.

Eestlasest lugejale, kes veel tunneb maaelu, on „Kristiina Lauritsatütar“ köitvaimaiks aine-elementideks kahtlemata taluelu ja talumiljö kirjeldused; neis kohtab palju kodust, kõigile põhjamaile ühist. Ütleb ju muide prof. Per Wieselgren romaanitõlke eessõnas, et autorile olid „Norra loodus ja talupojaelu niisama hästi vaadeldavad ka olevikus“; lisaks võis Undset tarvitada põhjalikke uurimusi oma kodumaa kultuurajaloo kohta, mis meie ajalooliste romaanide kirjutajail kahjuks puuduvad. Peab märkima, et minevikumiljö kirjeldus ei mõju Undseti teoses kunagi isoleerituna, omaette eesmärgina, vaid on sulatatud jutustuse elavasse käiku ning meeles, mida jällegi ei saa igakord öelda meie ajalooliste romaanide puhul. Andmestikke on Undset kasutanud igatahes väga laialt ja neisse põhjalikult süvenenud. Kui ta viib lugeja Kristiina isatallu, mõnesse selle mitme maja kambrisse või õuelegi, siis võib ümbrusest saada väga nägeliku kujutelmaga, alates vanaaegsete nikerdustega toolidel või katuseviiludel ja lõpetades silmapiiri mägi-rünnakudega. Kodu on autor ka tundruil — kõrgel mägimaal, kuhu viivad sagedasti tegelaste rännakud. Siinseid väljawaateid võib Undset mõnikord maalida väga laialt ja üksikasjalikult, kuni taeva ja sammalkaljude täpsete värvivarjunditeni kauguses. Loodusvõlu ja jõudude mõju inimesele näib autor tahtnuvat kehastada romantilises näkineu-viiras-tuses, keda Kristiina kohtab mäestikus romaani algul. Täiskasvanud on sündmusest muidugi ehmunud; võib-olla vihjab ka Undset selle veidi labase näkineuuga millelegi hukutavale ja paganlikule, kuigi ta hiljem seda motiivi enam ei meenuta.

Kokkuvõttes võib „Kristiina Lauritsatütar“ meie lugejale siiralt soovitada, vaatamata ta teatavale „vanamoelisu-sele“. Ta 1150 tihedasisulist lehekülge on tähelepanuväärseks lisandiks meie kiiresti suurenevale tõlkekirjandusele.

ANNE VASERIK Rakverest.

EINO, A. Lattiku poeg Tartust.

TÕNU, Tartu Eksporttapamaja
kassapidaja A. Otti poeg.

TOOMAS ja ANDRES, ärimees Aug. Etti
pojad Tartust.

Meie perekondade

ASTA TÄRNA ja ENDEL MUUGA
Võrust.

väikesi käskijaid

VILLVA AINSON Tartust.

EDDA-MALL, Rakke Majan-
dusühisuse ärijuhi E. Kaariku
tütar.

HEINO LEHISTE Rakverest.

Mari-Ann

Lo Marx Linder'i romaan

Eelmise osa kokkuvõte. On suur talv, kui Mari-Ann Wieth jõuab Rootsist koju vaiksesse Deltovi metsamajja, kus elutsevad ta isa Stephan ja ema Gina. Nende naabriteks on lossiomaniikud Philipp on Brandenstein ja Carl-Ernst Buschenhagen. Esimene on Mari-Anne vanaisa. Teine aga noor mees ja ammugi parandamatult armunud tüdrukusse. Mari-Anne emale meeldib hästi Carl-Ernst Buschenhagen ja ta näeks meeleldi, et tüdruk abielluks temaga. Mari-Ann aga vihkab Buschenhagenit. Mai algul korraldatakse Deltovi metsades suur jaht metsigadele, millest võtab osa hulka külalisi.

Mõned kuud hiljem tutvub Mari-Ann Berliinis leitnant Axel Bladiga. Olgugi, et Ann armub noormehesse, lükkab ta selle abiellumise-ettepaneku tagasi, sest leitnant Blad ei meeldi tema emale. Varsti peale seda sõidab Ann külla oma sugulastele Metterlingidele Wilkeni lossi, kus korraldatakse tema tulekuks kodune ball. Säält tutvub ta vürst Lerskyga, kes Mari-Anne armub. Wilkeni lossi jääb Mari-Ann mõneks nädalaks. Sellejärele sõidab ta varsti oma vennaga Rootsi. Sellel sõidul tutvub Ann kolonel Fabian Trontega.

Lersky pani käe südamele. Ta tundis, kuis veri valgus talle näkku.

„See tuli nii järsku, Mari-Ann, vabandage, et ma praegusel silmapilgul ei suuda teile pikemalt õnne soovida. Tohin ma teile kirjutada, Mari-Ann? Ma kirjutan teile oma õnnesoovid. Elage hästi, Mari-Ann Wieth.“

Lersky riputas kõnetoru haagile, ta meeleolu oli väga kurb. Postirongi võrra hilja, ütles ta oma peegelpildile, — nüüd on möödus lugu selle pruuni madonnaga. Idioot, mõirgas ta. Mõtlesid sa, et ilus Ann ootab sind, kuni see sulle meeldib? Ütle, Lersky, küsis ta eneselt, milleks pidid sellele naisele jutustama, et sa ei mõtle käesoleval hetkel abiellumisele? Noh, on lõpp Mona-Lisaga, nüüd on tal teine ja sina, vürst Lersky, pead leppima vaid tema naeratusega.

Kõigest sellest polnud Mari-Annel, jumalale tänu, aimugi; kuna Lersky veel jätkas kahekõnet enesega kuni pealelõunani, seisis Ann vaguni aknal ja vaatas alla Fabian Trontele, kellest ta pidi esmakordselt lahkuma. Ainult kaks päeva, kuid Annele paistsid need kaks päeva igavikuna.

Alles siis, kui rongijuht andis ärasõiduvile ja rong veeres pikaldaselt jaamast välja, vabastas Ann Tronte käe.

„Hoian sinu poole, tulgu mis tuleb,“ ütles ta tasa. Ja veel siis, kui rong sõitis juba üha kiiremini ja kiiremini, eemaldades ta Tronte vaatepiirilt, suudles Ann sõrmel kitsast kuldvõru.

Kodus tuli tõesti võidelda rasket võitlust, raskemat kui seda olid kujutlenud õde-venda. Ema oli nagu arust ning tülitsees esmakordselt Stephaniga, kuna see vaikis ja ei rääkinud ei vastu ega poolt.

„Tüdruk on lõpuks küllalt vana, et teada, mis teeb. Peale selle peab kolonel Trontet tundma õppima, enne kui küsimus otsustada“, katsus ta oma naist vaigistada, nähes kui väga Mari-Ann kannatas selle stseeni juures.

„Jah, sina, Stephan, annad ikka järele. Selle mehega ei saa Ann õnnelikuks. Selline abielu ei tugine tervele alusele. Oo, see on lihtsalt võimatu, Ann, lakka sellest mõtlemast, sest sa oled ju mõistlik inimlaps,“ vaevas end ema, püüdes asjatult vända Mari-Anne.

Ann muutus lumivalgeks ja värises sisemisest ärritusest. „Fabianist loobuda? Kunagi. Ema, mul on lõpmatult kahju, et pean valmistama teile sellist meeletüüri, aga —“

Ta vaatas abiotsivalt isa otsa.

„— aga ma armastan Trontet, ma andsin talle oma sõna, ja mina saan tema naiseks!“

Kui tugev ta oli, see väike Ann, oma suure igatsusega südamel.

„Sa tead, ema, et sulle olin ikka järeleandlik tütar, kuid ära nõua minult, et ma peaksin loobuma sellest mehest. See oleks esimene kord, kus ma muutuksin sõnakuulmatuks!“

Nii oli palju pisaraid ja kurbust Anne esimese suure armastuse pärast. Omas hädas põgenes tütarlaps jälle selle juurde, kes tema tunnete oli alati osutanud kõige soojemat kaasatundmist, — Philipp Brandensteini juurde.

Vaikides kuulas viimane Anne pihtimise ja ta hea vana nakesenägu omandas väsinud ilme.

Aga Ann ei kuulnud talt ühtki etteheidet, ühtki manitsust. Ta raputas vaid paar korda halli ilusat pead ja vaatas kurvalt Anne pisarast täitunud silmissse.

„Väike Ann,“ ütles ta hiljem, kui John oli toonud jääs-hoitud sidrunimahla ja taas läinud, „usun, mina olen liiga vana, et anda sulle armastuseasjus õiget nõu. — Iga inimene peab ise teadma, milline on eesmärk tema silmade ees, ja kas see suund toob soovide täidemineku. Ma ei püüa sind vända tegutsema teisiti, väike tüdruk, sest lõpuks pole 49-aastane mees veel vana. See oleneb vaid tema elatud elust. Vaata, on olemas noori mehi, kes armastuse-küsimustes on vanemad kui raugad ja on olemas elatunud poisse, kes sarnanevad noorukitele. Ma ei soovita sulle ka kindlaks jääda, sest ei või aimata, kuis kujuneb sinu elu derby. Sa ju tead ise, mis juhtub, kui kaheaastane täisverd hobune rakendatakse vankri ette koos 12-aastase tööhobusega. Üks neist murrab kaelaluu, või nad hävitavad vastastikku teineteise. Eelkõige, too homme oma Fabian Tronte minu juurde. Loomulikult elab ta lossis. — Ja nüüd ütle emale, et ma soovin temaga rääkida. Pean korra ka Ginal pea õigele kohale asetama, nii paistab mulle vähemalt.“

Järgmisel päeval ilmus kolonel Tronte kõikidel liinidel võites. Oma armastusvärsusega ja võitva välimusega, ning karmi meheliiku sarmiga võitis ta tormiga koguni Gina Wiethi.

„Õieti on ta välimus hiilgav ta vanuse kohta. Kui ta naerab, Stephan, mõjub ta otse hädaohtlikult,“ ütles Regina õhtul mehele.

„Mina igatahes olen rahulik Anne tuleviku pärast“, lisas Stephan Wieth. „Kellegi teise juures ta poleks paremini hoitud kui Tronte juures. Ann pole naine, kes sobib kollanoka juurde. Nii ääretu tõsine on ta mõnikord, et ma endalt küsin, mis mõtted peaksid küll liikuma selles väikeses tütarlapse-ajus. Tal on olnud vaba, muretut lapsepõlv, kogu maailma õnne oleme kandnud tema tütarlapseparadiisi, ja siiski leidub temas midagi erilist, mida ei suuda määritleda. — Igal juhul olen selle poolt, et nad peagi abielluvad, nii raskeks kui mulle muutubki Annest lahkuda, aga tema pole inimene, kellele pikem kihlus oleks kasutoov.“

Nii arutlesid vanemad, kuna vana Brandenstein istus veel hilisööni sinises salongis ja vestles Trontega. Oli palju tähtsaid probleeme arutada meeste vahel, kuid kõik need keerlesid Anne ja tema õnneliku tuleviku ümber. Mõlemate meeste silmis loitis salajane tuli; kui väga teda armastame, — need sõnad seisis väljendamatult nende vahel ja kudasid saladuslikku niiti.

Brandenstein andis järgneval päeval pruutpaari auks kihluspeosöögi. Kutsutud olid vaid Pahlenid, proua von Buschenhagen ja naabruses asuv metsaülem. Ann oli hurmav pruut roosas georgette'is.

Juba sügisel, oktoobri algul, pidi olema laulatus. Sellele järgnes viienädalane pulmareis Sitsiiliasse, kuna ema pidi vahepeal korteri garnisonis korda seadma.

N363 c100

Tuul ja külm

kuivatavad naha. Nahk muutub kergesti karedaks ja tundub hoolitsematu ja lõtv. Siin aitab Nivea. Igal hommikul ja õhtul hõõruge sisse nägu ja käed Nivea kreemiga, see elustab nahka ja säilitab ta õrna ja elastse.

Hinnad alates 30 — nest sendist
Werner Mehks, Tallinn, Vene 19

Pisut enne pidusööki, mis puhuks Brandenstein laskis suure söögisaali ehtida mandliõitega ja kahvatute roosidega, tulid peale teiste õnnesoovijate ka Dorette'i lapsed aednikumajast lillekimbukestega ja väikeste õnnesooviluuletistega. Ann oli liigutatud pisarateni ja silitas hellalt tüdrukute heledaid päid. Ta lubas ka neile pärast lõunasööki pargis ringi rännata, kuna lapsed seda nii väga palusid. Nüüd nad tohtisid aga teenijatetoas vaadata pildiraamatuid, kusjuures nad said eriti suured portsjonid magusrooga.

Vana Pahlen pidas väga mõjuva lauakõne. Joodi palju sektit Anne ja Tronte terviseks.

Lõuna kestis lõpmatult kaua, Dorette'i lapsed aga ootasid kannatlikult oma Anne-tädi ja lubatud jalutuskäiku. Alles lunchi ajaks vabanes Anne tunniks. Siis pidi aga Fabian parki kaasa tulema.

Lapsed hõiskasid ja Mari-Ann, ilus, õnnest-särav Mari-Ann, hõiskas nendega koos.

„Kui ilus sa täna oled, tädi,“ ütles üks Dorette'i lastest imestudes ja silitas õrnade kätega Anne kleiti.

„Ja sinu onu oma kuldnööpidega univormis meeldib mulle ka,“ sosistas teine ja näitas Trontele.

„Kuule, kallim,“ naeratas Mari-Ann, „see on varsti minu mees ja sügisel, kui meil on pulmad, võiksite ka teie meie teele lilli puistata, kas?“

Teine Dorette'i lastest vaatas särades Anne otsa.

„Sinu mees, Mari-Ann?“ —

Ta plaksutas omi väikesi käsi ja hüüdis:

„Kui mina kord suureks saan, siis tahan ka mina saada samasuguse kuldnööpidega mehe!“

Ann oli vaimustatud väikestest.

„Kas nad pole armsad, need Dorette'i lapsed?“ küsis ta Trontelt.

Siis tõstis ta ühe lastest õhku ja suudles teda õrnalt. Ka Fabian pidi lapsi suudlema, ja ta tegi seda, sest ta tundis, et see valmistab Mari-Annele rõõmu. Kuid pärast seda, kui ta oli lapsed tagasi murule pannud, ütles ta tasa:

„Ja nüüd tuleb järjekorda kolmas väike tüdruk.“

Ta tõstis ka Anne üles kõrgele ja suudles teda, laste vaimustuseks, naervale suule.

Hõisates jooksid lapsed minema.

„Seda peame emale jutustama“, hüüdsid nad kaugelt eemalt.

Tronte hoidis Anne kätel ja ütles midagi ilusat, millepärast Ann talle ikka ja ikka ulatas huuli.

„Ka sina omad kord lapsi, väike Ann. — Neil peavad olema sinu silmad ja sinu sarm.“

„Armastad sa mind väga?“ küsis Ann pärast pikka vaikimist õnnelikult, ja sisemine hiilgus säras ta näol.

„Rohkem kui oma elu, väike Ann. — Ära unusta seda kunagi! —“

„Rohkem kui oma elu!“ kordas Ann. Ta silmad seisid lähedal Tronte omadele, ja ta tundis mehe südant lõovast vastu tema oma.

„Ma ei teadnud, et armastus on nii ilus. Armastus teeb inimesed heaks; oh, Fabian, ma tahaksin olla hea kõikide inimeste vastu,“ sosistas Ann, ja ta sõnadest kuuldus töötus.

Siis läksid nad tagasi teiste juurde, kes neid juba ammu ootasid. Aga too tund pargis jäi nende kahe saladuseks kui midagi imelist, mida keegi ei tohtinud puutada karmide kätega.

*

Kahjuks pidi kolonel Tronte juba teisel päeval lahkuma: kohustused kutsusid. Tal oli ainult kahenädalane puhkus, kuid see oli möödas. Ann sai ta emaga kokku alles kahe kuu pärast, kui ta tuli tagasi, et teda naida.

Nüüd tulid pikad nädalad täis igatsust. Ann oli kibedasti tegevuses, et mitte-moodse tütarlapsena oma veimevaka õmmelda.

Viktoria Pahlen tuli ühel pealelõunal ootamatult külla ja tabas Mari-Anne õmblustöölt.

„Taevas, Ann õmbleb! — Tõesti, sa oskad ka seda? Ma mõtlesin ikka, et oskad vaid hästi hobusel istuda,“ ütles ta teravalt. — „Pilu linabatistis. Oled sa hull? Sellist sa ei saa ometigi valmis. — Kahju sinu ilusatest Mona-Lisa silmadest.“

„Mulle teeb see rõõmu. Jäta ometi, Viki!“

Ann naeratas. Ta ei sobinud hästi noore Pahleniga, kes igalpool ümber hiilis ja klatšis. Noh, ühel pealelõunal võis kannatada seda häbematu tütarlast, kes otsis juba aastaid asjatult kosilast, kes, vaatamata oma rüütlimõisale, kunagi ei leidnud meest, sest igäüks kartis tema teravat keelt.

„Jumal, et sa oled nii vanamoeline ja ise oma pesu õmbleb“, jätkas Viktoria mürgiselt. — „Tulevasele koloneli-prouale ei sobi see põrmugi. Tead, proua all kujutletakse hoopis teist isikut kui sina: aastates daami hõbehallis. Väarikas vanake, muidugi tütarlaps! Noh, sinu Fabian peab tähele panema noori leitnante.“

Ei, Mari-Ann ei teinud Viktoriale meelega, pahandades tema häbematu üle, kuid ta oli rõõmus, kui Viki lahkus.

„Head aega, proua koloneli!“ naeratas ta veel kord, istudes juba vankris. „Kas pean Karl Ernsti tervitama? Sõidan ka Buschenhagenist läbi!“

„Niisugune mürgine madu! Ptüi, kurat!“

Hubert tegi õhus kolm risti.

(Järg lk. 270.)

Uusi Ameerika filme

Cary Cooper.

„VALGE BRIGAAD“ on uus film, milles mängivad ERROL FLYNN ja OLIVIA de HAVILLAND.

„NOOR ARMASTUS“ on uus M.G.M. film. Peaosi mängivad selles filmis HERBERT MARSHALL ja SIMONE SIMON.

„ALLAHI AED“ on uus MARLENE DIETRICH ja CHARLES BOYERI film.

Jean Harlow.

JOAN CRAWFORD ja BRIAN AHERNE
uues filmis „MA ARMASTAN OMA ELU“.

Järgneva aja jooksul tuli palju kirju Trontelt. Igal pühapäevahommikul üks ja mõnikord ka nädala keskel. Ann oli alati väga õnnelik nende ridade üle, sest ta luges igast sõnast, kui väga Tronte teda armastas.

Ka Karinalt tuli mõnikord kiri: ta ujus veel õnnes ja unistas oma imeilusast reisist. Karin rõõmustus Anne kihluse üle eriti. Enne kõike ta oli rõõmus, et sügisest peale nad elavad koos ühes garnisonis. Ann pidi naerma, sest Karin kirjutas nii naljakalt:

„Nüüd peab mul alati olema aukartus sinu ees, ütleb Theo, sest proua kolonelina sa oled niiõelda minu üle-mus. Theo ütleb, ka mina pean tundma ikka hirmu, kas kõik on alati korras, sest proua koloneli arvamine on alati tähtsam kui mõne kapteni-naise oma. Ja ka Mona-Lisa ei tohi ma sulle enam öelda, kallim, aga ma teen seda siiski, sest ma tean, et ma ikka jään sinu Karinaks.“

Oh, Ann oli rõõmus nende naljakate kirjade üle. Ta ei mõelnudki mängida rügemendi tähtsama daami osa, sest see osa ei sobinud talle. Ja peale selle Karin, kes oli kaks aastat temast vanem ja kes teadis ka elust palju rohkem, võis anda kindlasti talle mõnigi kord head nõu, kui ühes linnas elatakse.

Tronte kirjutas viimasel ajal imelikke kirju. Kord oli Ann nii pettunud kirjast, et ta meelsasti oleks pakkinud kohvrid, et reisida Tronte juurde. Tronte kirjutas, et ta mõnikord öösel, kui uni ei tule, teeb endale etteheiteid selle pärast, et köidab Anne nooruse enda külge. Ta on juba vana mees. Kas Ann kunagi ei kahetse seda sammu. Tol korral Svärtas ei mõelnud ta veel kõigile sellele, sest ta oli üle pea ja kaela armunud Anne, ilma mõtlemata, mis ta teeb. — Kui Ann hakkab nüüd vaheajal kahtlema, siis rääkigu sellest ilma kõhkluseta. Veel on aeg, väike Ann! Mina olen vana poiss, kes ei tohi sinu kingitust vastu võtta. Armastan sind piiritult, kuid kui sa oled muutnud oma arvamist — loobun. Nii armastan sind, et võiksin sinust loobuda, kui ma teaksin, et sa ei leia oma õnne minu juures.“

Ann vastas vaikse, valusalt magusa kirjaga; tema read olid nii täis sügavust, et Tronte enam kunagi ei julgenud rääkida mõtlemisest või kahtlemisest.

Ainult vähe aega enne pulmi palus Tronte ühes igatsevas armastuskirjas, et Ann peaks talle alati kinkima oma usalduse. Iga oma südame liigutuse peaks ta avaldama, sest ta ei taha olla mitte ainult abikaasa, vaid ka seltsimees. „Ja kui kunagi astub sinu ellu keegi teine mees, keegi, kellest sa arvad, et ta suudab sulle pakkuda rohkem kui Fabian Tronte,“ kirjutas ta, „väike Ann, ole siis siiras ja ütle mulle seda! Ära salga mulle midagi, sest ma tunnen seda ikkagi, kui su süda ei kuulu enam mulle.“

Ann hoidis selle kirja alal nagu kalli aarde. Ent siiski ta oli rahutu, ja ta mõtles mõnikord, et Fabian Tronte poleks tohtinud talle seda kirjutada.

Sügis oli maalinud maastiku erkade värvidega. Sügavpunaselt paistsid veripukspuu lehed kollaste surevate kastanilehtede vahelt. Kuldsed lehed langesid Anne lemmikpuilt — kaskedelt pargiteele, mis viis väikesse lossikirikusse. Peenrail närbusid viimsed sügisroosid, ja astrite valged öied hõljusid sügistuules. Ainult daaliad õitsesid veel oma liikumatus ilus, verepiiskadena irdudes koltunud rohul.

Mari-Ann Wieth, sarnanev ilusa kahvatu jumalannaga, sammus Fabian Tronte kõrval läbi kaduva toreduse kirikusse. Tema valge pitsloor hõljus kergena tuules, ja tema kodukiriku väike kell kuulutas tema õnne kogu maailmale.

Ann sammus altari üle roosipungade, mida Dorette'i lapsed olid puistanud tema teele argade, kohmetute kätega. Madonna ise tuleb minu juurde, mõtles vana pastor endamisi, kui Mari-Ann Tronte kõrval põlvitas ja tema neid õnnistas.

Oli vaikne, imeliselt ilus hetk. Tronte soovil oli kutsutud vaid väheseid. Endastmõistetavalt Metterlingid, Karin ja pealik Loth, samuti kaks nooremat ohvitseri Tronte rügemendist. Peale nende Viola, kes viibis pikemal puhkusel Saksamaal oma mehe ja kahe pojaga. Lersky, keda oli samuti kutsutud, saatis loomulikult loobumiskirja. Päeval enne laulatust saabus talt suur korv orhideesid nimekaardiga.

Vanaisa Brandenstein sõidutati altari juurde ratas-toolil. Tema oli ka esimene, kes õnnitles noorpaari pärast laulatust. Johnile oli vanahärra laulatusele sõites öelnud:

„Nüüd jääb igavaks Deltovis, kui Ann meilt lahku. Aga ta peab tingimata abielluma Trontega. Mis sa arvad, vana, kas peame talle Ahmedi kaasa andma, et ta meid liiga kiiresti ei unustaks.“

Ja tõesti sai Ann Brandensteinilt hobuse pulmakingina peale kalli vanaaegse hõbe-teeserviisi — vana veneetsia töö.

Pärast laulatust pidi noorpaar kannatama veel igasuguseid piinu, kuna tuntud Berliini kirjastusäri tahtis ilmtin-gimata saada nende pildi. Vana Brandensteini ilus lapse-laps! Jumal, seesugust ei saadud ometi igapäev kaamera ette!

Ja Ann püsis viivuks paigal.

„Aga seekord palun mitte nõpsnina, nagu pressiballil,“ palus ta sõbralikult ja fotograaf kinnitas vandega, et proua koloneli pilt ajakirjas on sama täiuslik nagu tema algu-päränd.

„Oh, oskate teha ka komplimente!“

Ann naeratas meelitavalt, nii et fotograaf tundis oma südant kloppivat. Peale selle jäädvustas ta Anne näo veel kord plaadil oma isikliku kogu jaoks.

Peale lõunat lahkus Ann Trontega. Bredow viis nad Brandensteini galavankris Riedebergi, kust nad üle Mün-cheni Rivierasse ja hiljem Sitsiiliasse sõitsid. Ann lehvi-tas, kuni Deltovist oli näha vaid lossitorn tuules lehviva lipuga.

„Ja nüüd tuleb õnn,“ ütles ta Fabian Trontele ja ulatas talle esmakordselt sel päeval oma huuled.

*

Kohe pärast pulmi sõitis Regina Wieth abielupaar Lot-higa garnisonilinna, et korraldada Anne tulevast kodu. Tronte oli üürinud villa alumise korra suursugusemas linna-osas, paljupakkuva vaatega põhjas lossile ja lõunas puks-puumetsale, millist katkestasid vaid siin ja seal punased katused.

Reginal oli palju tegemist neil nädalail. Ta tahtis, et Ann tagasi tulles oleks rahul. Ja Annel oli erilisel kompli-tseeritud maitse.

Sageli tuli ka Karin Loth, kes pidi samuti alles koha-nema saksa garnisonilinna uute oludega, ja ta andis nii mõ-nelgi korral kunstilisel väärtuslikku nõu.

Annel saabusid kord vaimustatud kaarditervitused, kord väikesed kirjakesed. Innsbruckist tulid esimesed kir-jad, hiljem Posenist, Trientist. Metsikult romantilisest Tirootist nad olid rännanud küpresside-maale. Vaimustatud oli Ann Garda järvest, seda võis lugeda tema kirjast.. „Olin sügavasti liigutatud, ema,“ kirjutas ta, „kui nägin ebatõe-näoselt siniseid maailma ilusaima järve vooge. Teadsin siis, mille järele olin igatsenud aastaid. — Siin on paradisi.“

Ja tõsiselt: väike Ann Wieth elas oma ilusaima ja õnne-likema reisi Tronte kõrval nagu paradisi imedemaal.

Päeval jooksis ta õnneliku lapsena Fabiani kõrval läbi piiniasalude ja viinamarjaistandike; Milaano peakiriku kellahelin kajastab tema õrnemate tundide õnnelikkust; Ge-nua palava lõunapäikese all ta unistlev pilk sahib sügavini-ssesse taevasse ja naudib lõpmatut Liguuria merd kiirelt tuk-suva südamega.

Hiljem Rivieras. Ann ei suuda vaadelda küllaldaselt. Helerohelised palmid St. Margaretast tervitasid teda, magus ja raske on tumepunaste rooside lõhn Rapallo aedades. Florensis ja Roomas nad peatusid kaheksa päeva, et tut-vuda nende linnade rikkalike kunstivaradega. Neapolit pidid nad külastama kojusõidul. Võimalik samuti, et Ann oli kõigest uuest väsinud, sest roidunult ta vajub laeval voodisse, mis viib ta väikesse, tundmatusse, kuid muinas-jutulisel ilusasse Sitsiiliasse, kus viibitakse kolm segamatut nädalat.

Kolm nädalat õnne, täidetud õndsusest ja vastastikusest teineteise süvenemisest. Kunagi polnud Ann, — tasane, ilus Ann, — nii õnnelik nagu Sitsiilia lõunapäikese all.

„Fabian, kui ilus on elu!“ ütles ta sadu kordi, ja see kõlas nagu palve, kui ta nii kõneles.

Need kolm nädalat lõunapäikese paistel kirjeldamatu loodusliku keskel tegid liigutavalt õrnast tütarlapsest Annest noore ja särava naise, kes elule iga päev uuesti vastu hõis-kas. Lõunapäike arendas selle pakatava inimpunga haara-valt ilusaks õieks.

„Kui Sitsiilia kuumus sind ümbritseb, Ann, siis veel ärkad elule,“ ütles Fabian sageli kuumadel öödel.

Siis naeris Ann õnnelikult ja sosistas:

„Mitte lõunamaa päike pole selles süüdi, Fabian, vaid sinu suudlused.“

Iga päeva, mida ta armsam talle kinkis, tahtis Fabian võtta tänuliku südamega. Ei, ta ei tahtnud küsida homset. Ta tundis end veel nii noorena ja õnnelikuna, et oleks olnud pühaduse rikkumine — mõelda vähem-õnnelikust tulevikust.

Küll polnud kõik päevad pühapäevad, ent kõigil päevil oli Ann, tema väike oivaline armsam, tema juures. Mis võis siis veel juhtuda?

Jah, mis võib veel juhtuda kui kaks inimest teineteist armastavad.

(Järgneb.)

SÜGISENE MOEKIRI 1.

On palju võluvat uues moes, mis oskab sobida igale naisele, ilmestab igat kleiti loendamatu teisendeis, lülitab välja kõik, mis kavandiline. See ülikkallik valik võimaldab isikliku stiili taotlemist ja tagab kindla tunde, et üks ei sarnane teisele.

Elav, vaheldusrikas, vaimustav on moepale praegusel korral. Üldilme erineb tunduvalt suvehooajast, esitades mitmeid uusi jooni, mida maksab tähele panna.

Uute modellide väljapaistvamaiks tunnuseiks on laiendatud õlad, kõrge või vähemalt veidi tõstetud vöökoht ning rahvitud või kroogitud piht. Varrukad, moe pailapsed, on mitmekesisemad kui iial enne, kuid alati mõjuvad nad õlgu-laiendavalt, — olgu nad siis volditud või kaares-lõigatud õlakutükidega, mida seespoolt toetab jäme riiderull. Uued on ka suurte sissepandud osadega varrukad, mida naljatades nimetatakse reketvarrukaiks, kuna selle allpool tublisti kitsenev lisand sarnaneb reketile. Laia, pehmelt langevat varrukat, mis pärastlõuna- ja lihtsal õhtukleidil nii kena näib, kantakse ikka veel, kas randmeni ulatuvat või küünarnukist veidi allpool lõppevat. Suvist nägusast küünarnukini ulatuvat sinkvarrukat näeme ka talvel kleitide ja eriti pluuside juures.

Sportlikud ennelõunakleidid on lihtsad, sirgjoonelised ja praktilised, kuid ei lepi iial ainult otstarbekusega. Nad lasevad kõrvalasju võidurõõmutseda, ja siinjuures pääseb täiel määral maksvusele moe värvirõõmsus.

Uute kompleede rohkus tunnistab, et selle rõivatüübi vastu on huvi taas elav. Vene stiilis mantlid, põlvini ulatuvad „redingotes“ à la 1830, pikad kelluvad kasakjakid, mugavad „swaggerpalitud“ täiendavad kleite ja kostüümseelikuid moodseks kompleeks.

See pikk kelluv soos, teise nimega tuunika — mida pärastlõuna toob igas kujus ja igas pikkuses, on täitsa uus ja silmale veel veidi harjumatu. Jakkidel, mille pihaoasa on napilt keha ümber, esineb ta eriti laiana, samuti leidub teda sageli lihtsama õhtukleidide juures. Kasakkleidi nime all kantakse neid soosiga- ja tuunikakleite küll igal päeval. Võib näha pikki kasakuid kirjust, vahel ka kullaga läbikoetud siidist, või ka sametist, ühevärvilise või musta siidseelikuga. Vahelduseks mõjub hästi ka tuhmi ja läikiva kreppsatäni kombinatsioon. Samuti tarvitatakse koos villast ja siidi. Kloss-seelikud sobivad stiililt kelluvate roosidega. Õhtukleitidel on nad väga pikad ja voo-

gavad, lõpevad enamasti väikese vedikuga ja on väga laiad, sageli juba puusadest alates. Kergemal siidkleitidel võib näha ka plisseeritud seelikuosi — ja nimelt päikeseplisseed ringikujuliselt lõigatud seelikus. Plissee võib esineda ka pool- või veerandringina. Selline seelik on ülevast täiesti sile, kuna allapoole lähevad voldid üha sügavamaks. Plisseeritud õhtukleitide kõrval esineb rahvituid, mis saledal kujul võluvad välja näevad. Üldse pole mood iial enne pakkunud meile nii oivalisi õhtukleite kui tänava. Kõik modellid paistavad silma piltilusa joonestusega. Voldirikad ja plisseeritud kleidid ümbritsevad õrnalt keha, paelu libiseb õlgadelt maani maha, ühepoolsed tegumood võimaldavad tujukaid võtteid. Pidulikud vedikud, lehivad keebid, sügavad seljaavad vastavad soovile — mõjuda maaliliselt. Kõigi nende rafineeritud vahenditega võib saavutada dekoratiivseid lavaefekte.

Mantleid on väga mitmesuguseid ja valik on kerge: kas lihtne, sirge, vööta, veidi taljes, või toonitatud taljega, pika kelluva soosiga, kõrgelt kinnise, sageli kaherealise pihaoosaga. Rikkalik nahklisand annab mantlitele väga elegantse ilme, võib näha üleni või poolenisti nahast tehtud varrukaid. Mantli krae esineb kõige mitmekesisemais variatsioon. Kord on ta väike, kitsas, tähtsusetu, eriti taljes soosiga mantlil, mis näeb välja nagu tserkessimantel, teinekord lai ja dekoratiivne, kaela ja õlgu lahtiselt ümbritsedes. Meelasti tehakse nahast ka salle ja kantakse neid mantli või kostüümi juurde.

Must on pärastlõuna eelistatumaid värve. Ka mustvalge kombinatsiooni ilu seisab jälle kord huvi esiplaanil. Siis järgneb pruun kõigis varjundis: kohvi-, kakao-, maahooni-, pähkli- ja puupruun. Õhtuks valitakse heledamaid toone ja satutakse sealjuures enam kollasesse: hele, keskmine ja tume, merevaigukollane, oranž, sidruni-, vävli- ja maisikollane, sealkõrval kõik sidumisnööritoonid. Sinine, sügavaimast mariinist kuni õrneima helesiniseni on ikka armastatud. Punane ei kao kunagi päriselt moest, selleks on ta liiga nägus. Päevakleitideks võetakse meelsamini tumedat, tugevat kirsipunast villase või sameti jne. jaoks, eripunane jääb nooremaile ja pidulikumaks õhturõivaks. Rohelisel on alati omad poolehoidjad, eriti blondiinide hulgas. Elegantset rõivaste jaoks olgu nimetatud kõik pastell- ja segatoonid. Väga armastatud on lilla kõigis varjundis, eriti tugev piiskopililla. Viimast tarvitatakse meelsasti ka mustale garnituuriks.

416

417

418

419

420

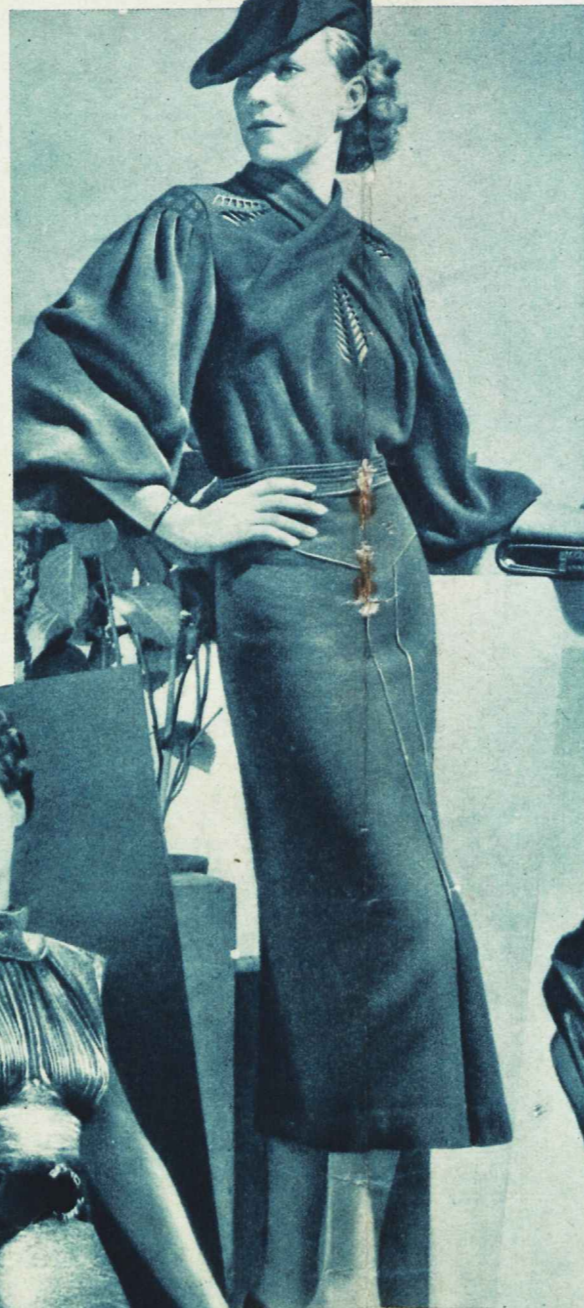
421

Elegantne villasest riidest pealeõunakleit uue-
laudilise pika soosiga. Nägusaks kaunistuseks
on krae, soosil ja varrukail väikesed sakid. Kin-
niseel kitsas tõmbelukk ja suur hiina tähtedega
kaunistatud pannal.

Must sügiskübar pehmest vil-
dist. Kaunistuseks ripspael ja
punktiline loor.

Naiselik sügiskübar tumesini-
sest villdist, lai paelakaunis-
tusega.

Moodses kasakormis siidist
pealeõunakleit. Varrukad ja
pluusiosa on kroogitud. Lõige
1 löikelehel 90 sm rinna-
möödule.

Huvitav kleit sini-
lillast siidist. Kau-
nistused on ää-
restatud nõop-
augupistes,
välja löiga-
tud ja tüll
alle eseta-
tud. Eest-
ristkää-
vad osad
nõubi-
tal se-
kaelal.
Var-
rukad
vol-
ditud ja
läbi-
õm-
mel-
dud. Selg
liht-
ne nii
see-
liku-
kui
pluusi-
osal.

Selle nägusa musta peale-
õunakleidi ainsaks kaunis-
tuseks on seemisnahast või
sametist violetne vöö.

Kreppsatämist triibuline pluus ja must
seelik õhtuseks kandmiseks.

Must vill-toque ees mitmet värvi
ripspaelttest kaunistustega.

Nägus kübar tumepruunist sametist
või villdist. Kaunistuseks roheline või
helepruun sametpael seosega ees.

Õhtukleit matist hõbelameest. Esiosa
plisseeritud. Taya kitsas lõhestus
luni vööni, ülevall krae kinnitatud
klipsiga.

Moodne frakk-õhtukleit mustast taj-
tist. Zaboo ja kätsed valgest organ-
dist.

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

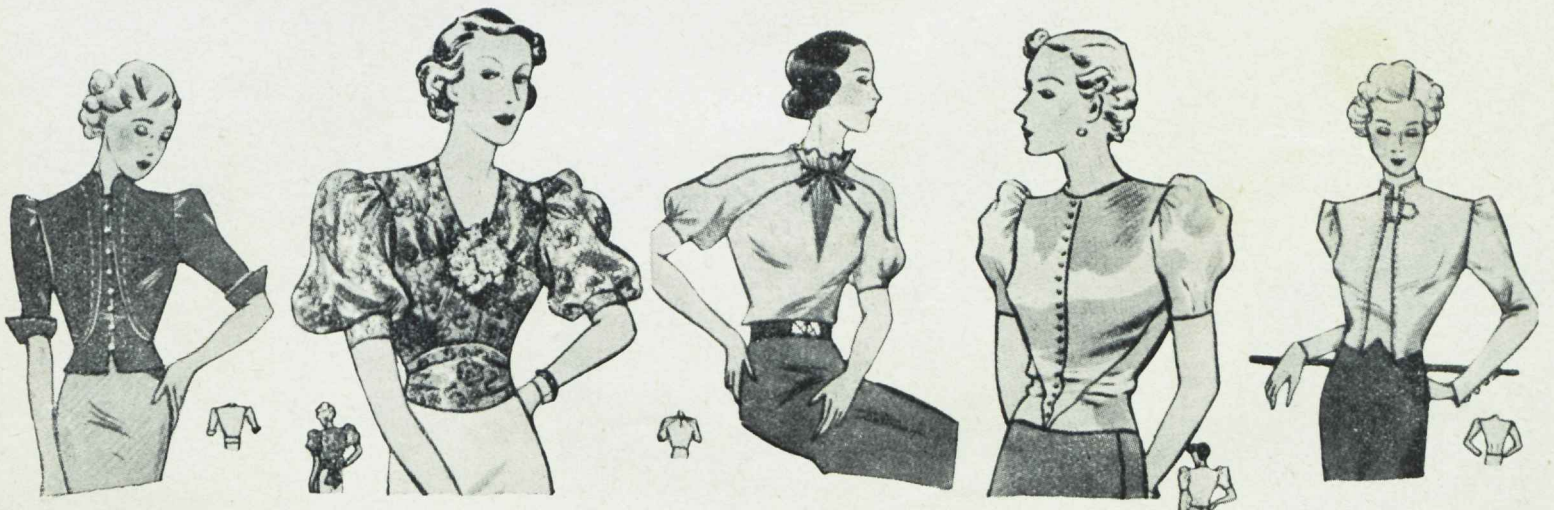
440

441

442

416. Sügiskostüüm ploomisnise villasest. Seelikul kahel-pool sügavad vastasvoldid. Krae, mida läbi pannes võib sulgeda täielikult, on laisaba-nahast. Juurde kuulub lihtne valge pluus kreppsiidist.
417. Moodne sügiskostüüm mustast villasest materjalist. Jakil on tepitud taskud ja huvitav krae karakull-kaunistusega.
418. Mantlilaadiline tänavakleit rohelisest diagonaal-villasest. Kaelarätt punasest sametist.
419. Nägus kostüüm beež-värvilisest villasest riidest. Krae, vööpandlad ja taskuäärestised on rohelisest riidest.
420. Elegantne pealelõunakleit mustast siidist pika tuunikuga. Žaboo ja varruka kaunistused valgest plisseeritud taftist.
421. Öhtukleit tumerohelisest klopeest. Vöö on ees maaniulatav ja hästi voltidesse langev.
422. Huvitava nahkraega meeldiv sügismantel.
423. Lihtne sügismantel imiteeritud plüüskraega.
424. Elegantne mantel sügiseks või talveks. Krae ja varruka kaunistus karakullist.

425. Moodne ümmarguse passega ja skunskraega mantel.
426. Päevakleit segamustrilisest tweedist.
427. Kleit tumesinisest villasest riidest.
428. Nööpkaunistusega tänavakleit.
- 429—432. Nägusaid mantleid sügiseks.
433. Pealelõunakleit mustast villasest. Äärestised siidpaelast. Varrukateta pluus valgest hiinakrepist.
434. Nägus kleit siidist või villasest. Kaunistused on valmistatud väikestest nööpidest või pärlidest.
435. Päevakleit lillemustrilisest siidist.
436. Nägusalõikeline kleit tumesinisest pehmest villasest.
437. Moodne kasakkleit rohelisest tumedamate punktidega matt-siidist.
438. Huvitav kleit mustjashallist villasest materjalist. Krae ja plisseetükk õrnkollasest siidist.
439. Helebeež päevakleit siidist või villasest.
440. Moodne kasakkleit mustast siidist. Vööl pärikaunistus ja ees valged kunstlilled.
441. Pealelõunakleit mustast siidist või sametist. Pluusiosa on värvilt heleroheline ja tikitud auktikandiga või kaunistatud kuldpärlidega.

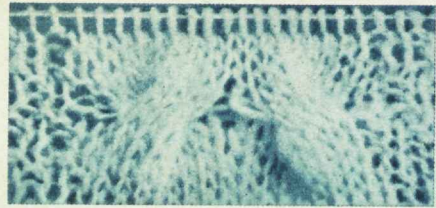
443

444

445

446

447

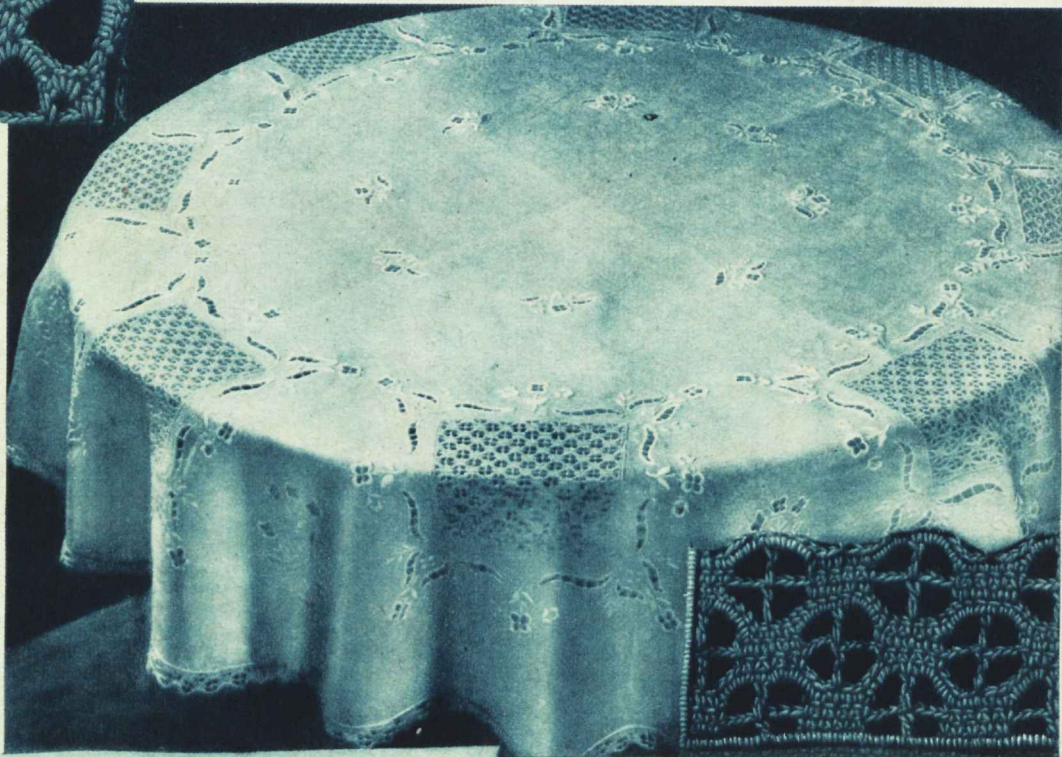

Kootud jumper. Lõige lõikelhel.

Jumper on kootud lamba-
valgest villasest lõngast. Koo-
takse lõigete järgi, alates alu-
mise äärega, edasi-tagasi käi-
vates ridades 1 silm parem-
teine pahempidi. Antud mo-
delli esitükk on ulatunud 108 sil-
maga. Ääre laius 40 kudumise
rida. 1. rida peale ääre: 1 silm
kudumata uuele vardale tõsta,
10 korda vaheldumisi 1 silm
pahemat, 1 paremat ja veel 1
silm pahemat; 16 s. pahempidi,
16 korda vaheldumisi 1 s. pa-
hempidi, 1 paremp., veel 1 s.
pahemp., 16 s. paremp. ja üle-
jäänud vaheld. 1 s. pahemp.,
1 paremp. Veel kahel järgmil-
sel real kootakse mustriribade
vahekohtadel pahempidi silmad
samale ja pahempidi samale
kohale, siis aga kolmel järg-
neval real vastupidi. Nii saa-
me mustriribade vahelise kro-
belise pinnu. Mustriribad kootakse järgmiselt: nagu esimene rida nii 9 korda.
10. rida: 4 s. kudumata abivardale, järgmised 4 kududa ja siis abivardal olevad
silmad eespoolt varrast vardale kududa. Teine keerd vastupidi, nagu näha
proovil. Selg ja varrukad kududa lõigete järgi ja õmmelda jumber kokku.

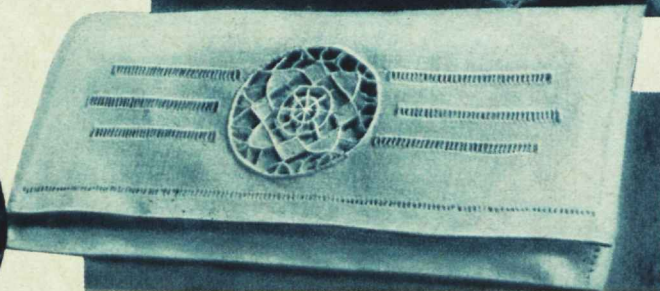
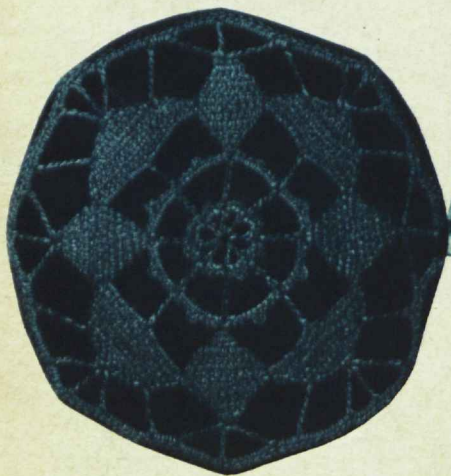
Moodne stoor.

Antud stoor on valmistatud valgest eta-
miinist, kaunistatud tikandimustri ja ekrü-
värvi jämedamast heegelniidist heegeldat-
ud vahepitsiga. Stoori laius võtta vastavalt
aknale. Esiteks valmistada tikandid suu-
rele ülemisele osale ja 13—15 sm laiusele
vaheribale. Tikandid valmistada valge mär-
kimisnii nr. 30-ga. Siis heegeldada pitsid,
õmmelda vahele ja äärestada alumine äär
kuni 25 sm pikkuste narmastega, mis val-
mistada ekrüvärvi heegelniidist. Kitsas
vahepits alata ülesluues 26 õhusilma ja
heegeldada nagu näha juuresoleval proovil.
Lai pits alata 115 õhusilmaga ja heegeldada
samuti proovi järgi. **Tikandimuster mustri-
lehel.**

Ümmargune laudlina.

Laudlina on valmistatud loomu-
likku värvi käsitöölinaest. Lähimoot
on 130 sm. Tikandid valmistada valge
märkimisnii nr. 20-ga ja heegeldat-
ud nelinurgad ning äärepits ekrü-
värvi heegelniidist nr. 25. Keskliste
ruutude jaoks luuakse üles 84 õhu-
silma ja heegeldatakse juuresoleva
proovi järgi. Äärde heegeldatakse
kitsas pits sama mustriga. Ülevaate-
skeem ja tikandimustrid mustri-
lehel.

Heegelmotiivi ja piludega tasku kammide, taskurättide või
suurättide hoidmiseks.

Tasku valmistada valgest linasest riidest, kaunistada
 $\frac{1}{2}$ sm laiuste piludega ja heegelmotiiviga nii nr. 90-st,
mille heegelproov on juures. Heegeldamist alata kes-
kelt 3 õhusilmalise ringiga jne. proovi järgi. Tasku
voorderada värvilise siidi või satääniga.

Kootud päevatekk

Anita Oeste (Obst).

Teki suurus: 2x2,5 m. Soas nr. 40/3.

Lõimeks: võrguniit nr. 20,

helebeež lükelõim " 60,

" 24.

Niitada ühest niiesilmast läbi pannes lükelõim ja võrguniit nr. 60 koos, võrguniit nr. 20 jääb aga üksikuks. Soa pinnu vahele panna samuti paarisolevad lõngad ja üksik — kokku ühe pinnu vahele 3 lõnga. Tallata järjest, lõng parajalt kinni lüüa.

Kudumise algusest arvates 40 sm algab põime, mis sama kaugusel ka äärest. Materjaliks on kodumaa villane käsitöölõng, kudumissiid ja narmassiid.

Värvid „Ekstra“ värvikaardi järgi.

Villased: I — pruun — 58, II — helepruun — 59, III — helesinine — 9, IV — hall — 22, V — koll. beež — 60, VI — helebeež — 61, VII — roosa-beež — 34, roosa — 70.

Sissekudumiseks tarvilikud segud:

Siidisegu — 1 jäme sinine, 2 l. hõbehalli, 2 l. kuldpruuni, 1 l. pruuni.

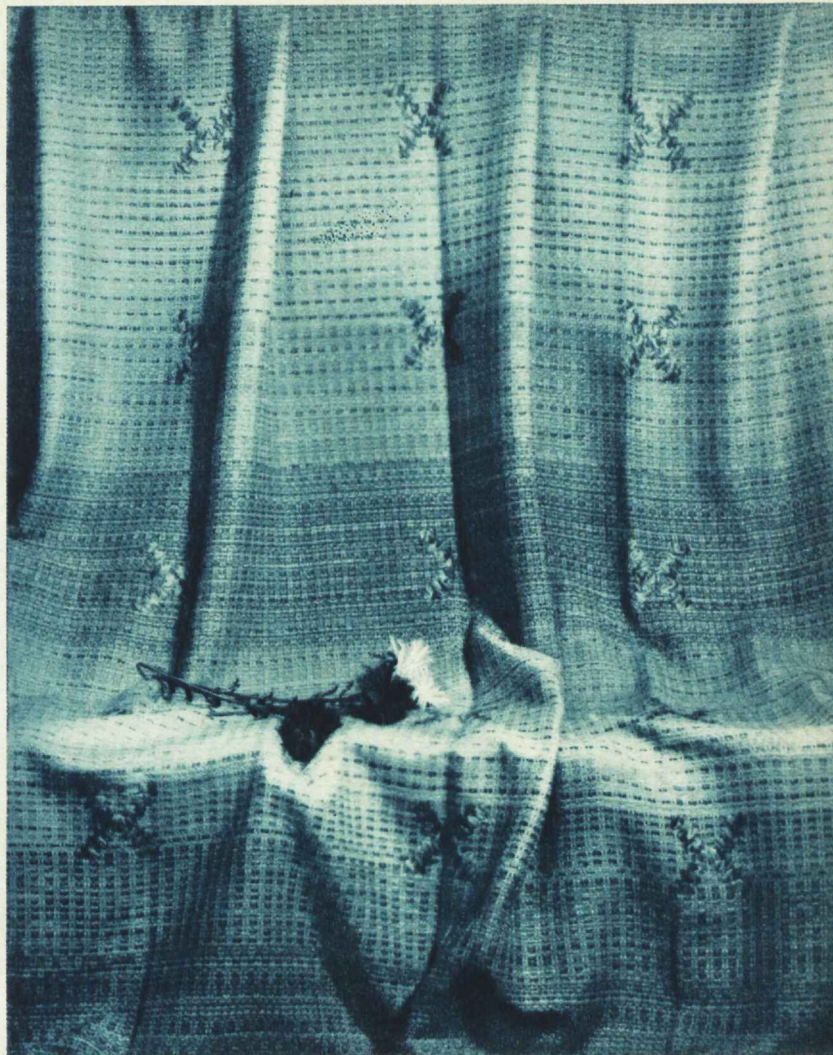
Segu — kollane, roostepruun, pruun, 2 pruuni siidi.

Segu — kollane, roostepruun, pruun, hall.

Esitaks kududa vahelduvalt 10 lõnga 1 pruun ja 1 helepruun. Siis järgnevalt:

1 l. hall siid	} 6 x korrata	1 — helepruun	}
1 — helepruun		1 — pruun	
1 — pruun		1 — helepruun	
1 — helepruun		1 — siidisegu 	
1 — pruun			

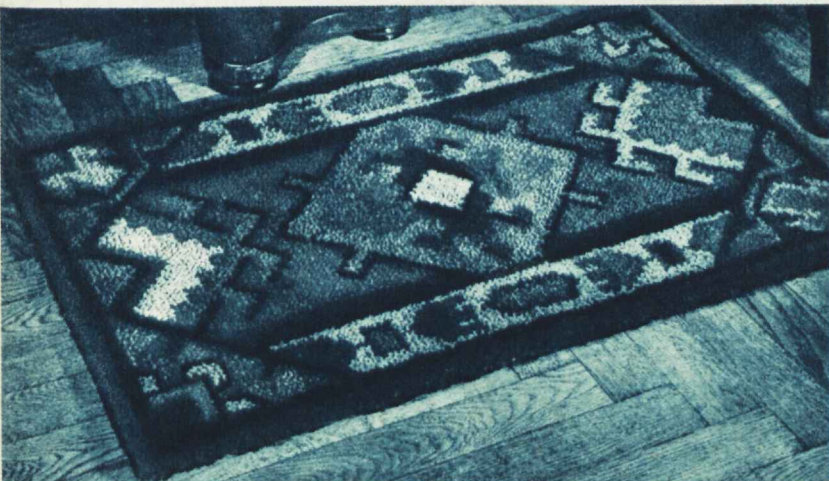
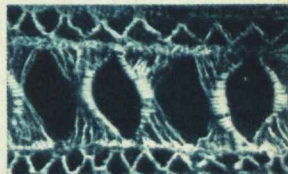
(Jürg lhk. 279).

Piludega laudlina.

Skeem mustrihel.

Lina on valmistatud pleekimata linasest rüdest. Tööd alatakse keskmise hõreda piluga, mille laius on 2 sm. Pilutada ja üle lüüa valge märkimisnöödiga. Keskmise pilu, kokku 3½ sm lai, koosneb kahest äärmisest laiemast ja ühest keskmisest kitsast pilust, mis on ühendatud siksak-pistel oliivroheline pärlniit nr. 8-ga, nagu näha proovil. Äärmise pilu, 4½ sm kogulaius, koosneb kahest äärmisest kitsast ja keskmisest laiaast pilust. Keskmise pilu põimida kollase pärlnöödiga. Tööproovid kõigile piludele on juures. Narmad saadakse järgmiselt: 5—6 sm lina äärest arvates tõmmatakse välja paar lõnga, pilutatakse lina poolt ja kistakse välimine osa välja.

Väike vaip.

Muster mustrihel.

Vaiba suurus on 78x121 ruutu, millise suurusega vaiba saame, kui võtame iga ruudu 1 sm². Valmistada võib rist- ja keelimpistes või smärnatöös. Muster ja värvid „Ekstra“ värvikaardi järgi mustrihel.

Varrukateta pullover.

Lõige 88 sm rinnam. lõikehel.

Materjali kulub 100 g kollast ja 100 g valget jämedamat villast lõnga. Heegeldada juuresoleva proovi järgi vastavalt lõigetele edasi-tagasi käivates ridades. Värvide vahetatakse iga edasi-tagasi rea järele. Põigiti-olevad sambad heegeldada enese poolt arvates väljaspoolt, ühel värvil enne 3 kinnissilma, siis viltune sammas, teisel värvil aga enne viltune sammas ja siis 3 kinnissilma jne. Viltused sambad on ühel värvil ühtpidi, teisel teistpidi.

448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458

442. Moodne pealeõunakleit mustast kreppsatäänist. Krae ja lill valge või violett.
443. Moodne pluus tumesinisest villasest. Lõige II lõikelehel 100 sm rinnamõõdule.
444. Öhtupluus mustast pitsist.
445. Raglanlõikeline pluus oranžist kreppsiidist. Lõige III lõikelehel 88 sm rinnamõõdule.
446. Nägus öhtupluus valgest siidist.
447. Pluus helerohelisest villasest või siidist. Lõige IV lõikelehel 92 sm rinnamõõdule.
448. Ülikond 4—5-a. poisile.
449. Sügispalitu tütarlapsele.
450. Kleit 1—2-a. tütarlapsele.
451. Ülikond väikesele poisile.
452. Ülikond 4—6-a. poisile. Lõige V lõikelehel.
453. Mantel 1—2-a. tütarlapsele.
454. Kleit 1—2-a. tütarlapsele. Lõige VI lõikelehel.
455. Volditud või plisseeritud esiosaga tütarlapsekleit 4—6-a. Krae ja kätsised tepitud. Lõige VII lõikelehel.
456. Nägus mantel 5-a. tütarlapsele. Lõige VIII lõikelehel.
- 457—458. Kaks kleiti tütarlastele.
459. 7-aastase poisikese sügismantel. Lõige IX lõikelehel.
460. Raglanlõikeline mantel suuremale poisile.
461. Kleit tütarlapsele, kaunistatud tumedate paeltega.
462. Koolikleit suuremale tütarlapsele ruudulisest villasest riidest.
463. Vööga mantel tütarlapsele.
464. Raglanlõikeline mantel kuni 13-a. tütarlapsele. Lõige X lõikelehel.
- 465—466. Kaks pidulikumat kleiti tütarlastele.
467. Kooliriietus, seelik ja pluus tütarlapsele.

459 460 461 462 463 464 465 466 467

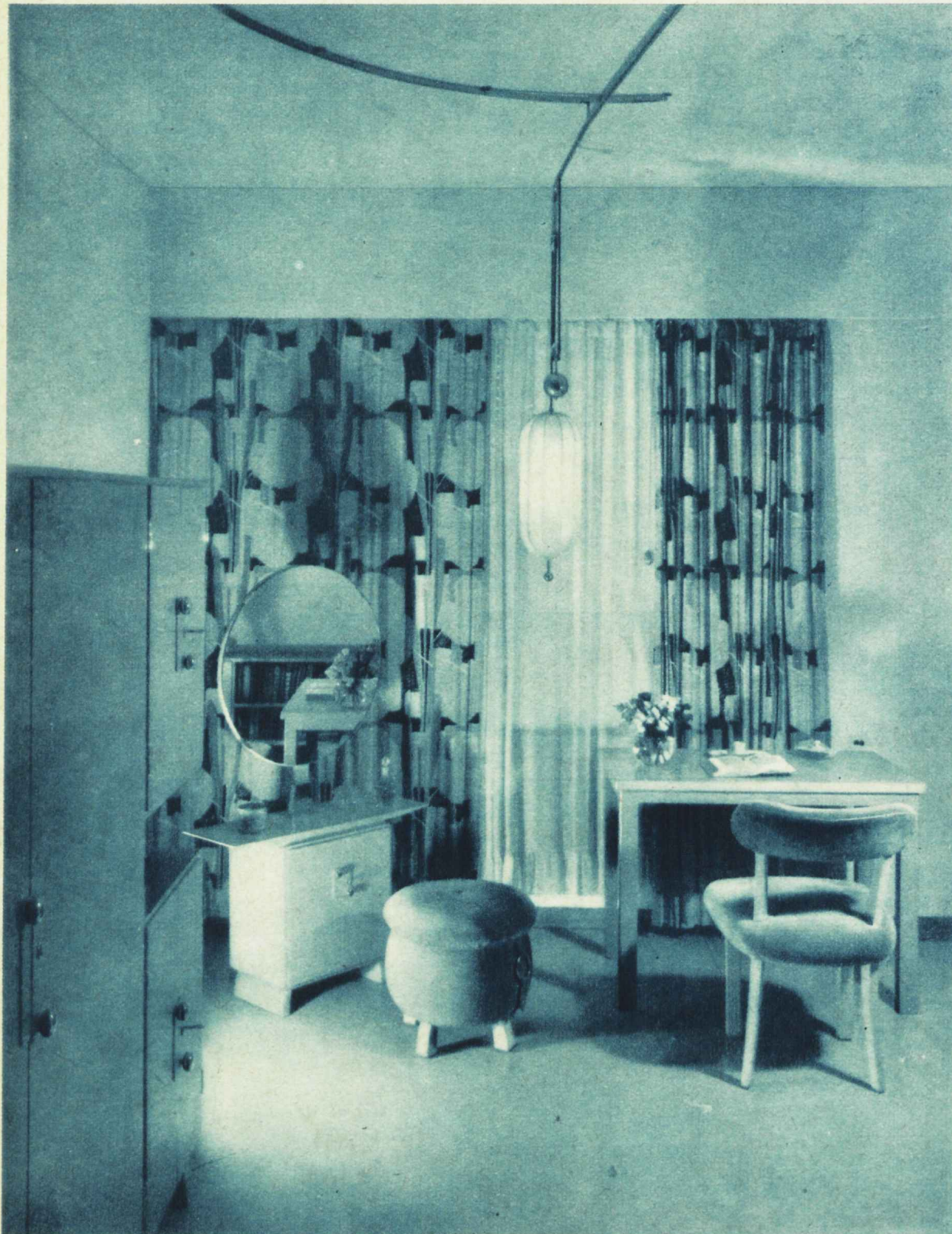
Daamidele soovitan ilusaid

hõberaseid

odavate hindadega

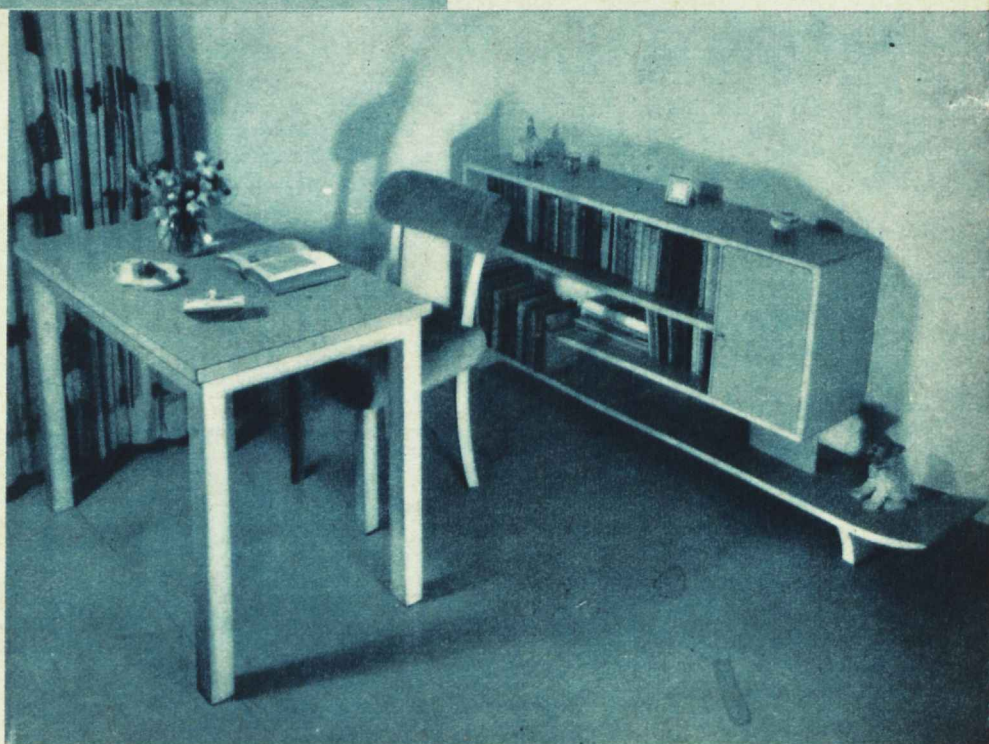
Tartus, Narva tän. 45 (õuemaja). J. TOOM

Pilte üksiku naise elutoast.

Toa kodusust tõstavad nägusad, laialt voltidesse langevad eesriided. Enam-vähem ühetoonilise tapeedi juurde sobivad suurepäraselt iga-sugused trükimustriga kretong-eesriided, kuna lillemustriline tapeet nõuab rahulikku triibulist dekoratsiooni.

Sügisene moekiri 2.

Kübarad

1. **Kuju.** Igal sügisel tõusevad kübarapõhjad kõrgele ja iga kevadel vajuvad nad taas alla. Viimased kübaramoed toonitavad praegu eriti seda sügisest ja talvist „tõusu“, ja kõrgeile põhjadele võib ennustada üldist edu. Tsilindrid, koonusetaoliselt teravnevad kaped, nurgelised servad; profiilist vaadatuna laskub kuklajoon viltu, nõgusas poolkaares alla. Mitmeid neljakandilisi järske põhju, ülevalt lahtiseid. Selliseid „õhuauke“ sobitatakse kübaraisse kõige mitmekesisemal viisil.

Ääred ikka veel visiiritaolised, ees pikemad kui taga, väga sageli nii ees kui taga mahapööratud. Põhjad volditud, kinni õmmeldud, tepitud. Beebikapekesed ja pühapaistena peakest ümbritsevad „halobonnets“ katavad kukla, millised köidetakse taga ripsseosega kinni. Põhjad on ees ümmargused ja taga neljakandilised, või kandilised ja piklikud, ülevalt lamedad või külgede poole libamisi.

Toogid ja baretid! Mõned toogid laienevad ülespoole nagu keskaegsed kinnised kroonid drapeeritud materjalist, šiffoonist, sametist, žoržetist. Ka mähitud tooke kolmnurksete osadega või keerdtippudega, mis ees kõrgele üles ulatuvad. Baretid esinevad ikka veel ülipika visii-ri-ga või on ümmargused ja kirju ripsgarnituuriga ilustatud. „Mariannekaped“, kroogitud või tepitud, ja kuklaseosega ümmargused, laia äärega kübarad, mis aimavad järele Kallaabria bandiitide peakatet. Kübaraid kahte värvi ja kahe-sugusest materjalist.

2. **Värvid.** Sügiseste kübaramodellide värvid lasevad alati nii mõndagi aimata hiljem järgnevate moenäituste suhtes. Varjundid on peaaegu huvitavamadki kui vormid, mis on eeskätt vaid katsed ja peavad endid hooaja kestel läbi lööma.

Kolgapatriotism ja rahvuslus on võtnud moeski võimust. Nii lansseerib Louise Bourbon, juhtivamaid modiste, „veinitoone“, viltkübaraid tumedast bordoopunast heleda „roséni“ (kerge punavein, mida serveeritakse lahtistes karavinides). Modellide nimed on: „Pommard“, „Mon Cru“, „Bourgogne“ jne, mis teevad nii värvide kui nimedega propagandat kodumaa kuulsale veinidele.

Kollakaspruunide toonide skaala on võetud jälle vürtsidelt: pipar, kaneel, ingver jne. Tule värv, särav oranžpuna, esineb sageli, ja tume metsaroheline ning suvekuusevõsude hele toon moodustavad uued rohelise varjundid.

3. **Garnituurid.** Loor, ripspael, tikand, enne kõike suled! Värvilised suled, mis läbi ääre, põhja, paela torgatuna julgelt eest, tagant või kõrvalt üles kerkivad. Pikad üksikud faasanisuled kinnitatakse ees üleskeeratud ääre külge ja langevad kaugele taha. Tulipunased paradiisirattad kroonivad musti samettooke; samavärvi tiivakesed kaunistavad kübaraäärt. Liblikad, lilled, igasugused garnituurid kirjustest sulekestest kokku kleebitud.

Kõrgeid kapesid ümbritseb lai ripspael ja tõuseb küljel järsult püsti, värvilt enamasti erinedes kübara toonist; ette kinnitatakse ripspaelalehvikud nagu suled. Musta tsilindri ülemine lahtine äär on mõnikord palistatud punasest ja rohelisest kokkukeeratud ripspaelaga. Jaanalinnusulgede kimbud seotakse kokku ripspaelaga. Kolm veinipunast kahekorrapandud ripspaelaotsa ülestikku moodustavad tärgit-põhjaga rohelise viltkübara garnituuri.

Loori tarvitatakse veelgi väga meelsasti, kuid ta on sageli šiffoonist, mitte võrgust. Värv kaudu, hall veinipunase, sinine musta juurde jne., pehmedab ta kange viltkübara valida kuju ja asendab rullina põhja ümber ripspaela. Võrklooritupsud ehivad mõningaid viltmodelle nii ees kui taga, või mõjuvad seostena; kitsale, ülespööratud äärele kinnitatakse sageli kaks soobli- või nugisepeakest. — Samet-pael, sametääris, samet- ja šenillpallikesed, sametist marjakobarad leiavad laialt tarvitamist. Harva samas toonis, enamjaolt tulipunasena, samblarohelisenä, safiirsinisenä jne.

Lilli ka sügise- ja talvemodellidele, ja palju villaselõngatikandit. Tihedad, laialt võetud pikad pisted toonitavad jätkukohta, ja olles šenillist, ehivad ripstooke. Kirjud villaselõnga-lillekesed katavad punaseid vilte. Samuti värvilt erinevad tepingud, mis mustriks jagunedes, või tihedasti üks-teise kõrvall katavad kapesid.

4. **Materjal.** „Feutre Soleil“, läikiv siidvilt, on materjal, mida tarvitatakse väga palju. Paljusid joonikuid ja tepitud vildisorte. Siid- ja puuvillsametit koos vildiga, seemisnahka, mida vaevalt saab eraldada sametist; tuhmi ja läikivat materjali ühtaegu, satäntäpikestega taft, hiinakreppi ning žoržetti drapeeritud turbanite jaoks.

Ema, kuhu sa lähed?

See on küsimus, mille laps esitab väljuvale emale. Mõni ema kardab seda küsimust, arvates, et kui laps on märganud tema väljumist, siis hakkab ka kaasa kippuma. Seepärast püütakse ikka ära lipata lapse nägemata või katsutakse last rahustada põiklevate vastustega ja meelitustega. Seega suurendatakse lapse ärevust, tehakse see väljumise põhjus ja siht veel salapärasemaks ja huvitavamaks. Teda ei rahulda ema meelitused, hakkab nutma ja nõuab kategooriliselt kaasa-võtmist. Niisugused stseenid siis sunnivadki vanemaid ära minema salaja, jättes lapse vaid vanaema või hoidja hooleks. Ja kui ta siis leiab, et vanemaid pole kodus, lepib sellega kui paratamatusega, halvemal juhul ärritub ka siis. Kuid sel salaja pagemiselgi on omad raskused ja ebamugavused, kuna see vajab teatud ettevalmistamist: tuleb laps mõne teise isiku abiga kõrvaldada kas riietumisruumist (ümberriietumisest ja isegi juuste silumisest aimab ta paha) või koguni korterist, mis pole igakord teostatav; näiteks järskuse ja kiire väljumise puhul või jälle vajalise isiku puudumisel.

Asi on palju lihtsam vanemaile ja kasulikum lapsle, kui laps harjub juba väikesest saadik nägema, et vanemad käivad väljas ka temata, kas siis hoidja olles kahekesi korraga või selle puudumisel kordamööda. Ja kui ta siis kord esitab vanemale küsimuse: „Kuhu sa lähed?“ siis vastab vanem sellele avameelselt: kinno, teatrisse, koosolekule, võõrusele jne. jne. Kui väljutakse lapsega ühes selle mõttega, et üks vanemaist lähele jalutuskäigult kinno või mujale, siis öeldakse seda lapsele juba kodus, et saadame ema või isa kinno, aga ise jalutame läbi puistee koju tagasi. Siis pole vanemal vajadust salaja kaduda ega ole ka karta nutustseeni lahkumise

kohal. Sääraseid saatmisi tuleb ette võtta meeleka, et last harjutada vanema lahkumisega ja äraolekuga. Ta tunneb ennast sääl ka kaasaaitajana: tema on saatnud vanema sinna või teisale.

Seni kui laps pole ise veel käinud kinos või teatris, puudub tal sellest ettekujutus, seega ka suurem huvi. On ta aga kord juba sellega tutvunud, siis järgmine kord vanema minnes on ta asjast teadlik ja huvitatud ning igatseb kindlasti kaasa. Siis vanem seletab, et täna pole lasteetendus, on vaid täiskasvanuile, millest lapsed ei saa aru. Koosolekule, küllamineku puhul tähendatagu kas hilisele ajale, mil lapsed peavad magama või jällegi lastele mittekohasele. On talle väited avaldatud, jäädakse nende juurde kindlaks, meelitusteta, lubadusteta. Esimesel paaril korral ta võibolla veidi kurvastub, kuid siis harjub, seletatagu vaid sõbralikult, lahkelt, mitte järskude kõnekäänudega.

Nii kuidas lapsel ei tule meeldegi kaasa kippuda ametisse minekuks väljuvale vanemale, nii peab ta ka harjuma vanemate erakäikudega.

Lydia Vodi.

„Maret“ saadetakse tellijaile päev enne üksikmüügile ilmumist kätte

Seepärast tellige juba esimesel võimalusel endale lähema postiasutise kaudu «Maret».

Mõõtlamine ja mõõdu säilitamine

I õigest mõõtmisest.

Vanade juttude järgi olevat Milo Veenuse loojal olnud modelliks seitse kauneimat kreeklannat. Ühel olnud jumalik jalajoon, teisel täiuslik selg, kolmandal ülialt täidlane kael. Nii andis igauks neist oma osa naise ilu surematu eeskuju loomiseks. Kuigi nüüd üksik inimene vaevalt kunagi saab täiesti vastata selle ideaali noudeile, seisab siiski nii palju tema võimuses, et ta jõudmööda järele võib aidata mõningais üksikasjus. Ilu ja hea välimus pole üksi mitte kaasa antud, vaid palju enam teadliku endakasvatuse tulemus.

Asi seisab õigeis proportsioones. Üksikud kehaosad peavad olema omavahel võimalikult kooskõlas. Ja siin ongi võimalus vahele astuda mõõtlamise ja mõõdu säilitamisega. Rasvakihid tekivad sageli just sinna, kuhu neid kõige vähem soovitakse. Peegel näitab seda hilja, kui juba on raske kontuure tagasi tõrjuda õigeisse piiresse. Parimaks kontrolliks algava iluvea vastu jääb ikkagi sentimeetripael. Ainult see, kes end korrapäraselt mõõdab, õpib tundma enda puudusi, ja ainult see, kes neid tunneb, saab neid teadlikult kõrvaldada. Mõõtlake endid vähemalt kord kuus, siis on teil selge, kas teete õieti oma igahommikusi võimlemisharjutusi, kas teie toit vastab tervise ja ilu nõudeile. Ärge jätke end ainult kaalu hooleks! Isegi kui kaal vastab eeskirjadele, ei või kunagi teada, kuidas jaotuvad organismis need lubatavad naelad.

Kuidas määrata kindlaks kehapikkust?

Igasugune mõõtlamine peab toimuma rõivasteta ja alati samal päevaajal. Kogemused on näidanud, et kehapikkus päeva jooksul kuni 5 sm ulatuses võib muutuda. Väljapuhanud inimene on pikem kui väsinu. — Seiske hommikul paljajalu vastu suletud ust, hoides pea peal raamatut või joonlauda, nii et selle tagumine serv puudutab ust. Siis tõmmake kokkupuutekohta joon ja mõõtlake tollipulgaga või sentimeetripaelaga täpne pikkus joonest pörandani. Kõnnis takistab täpse mõõdu leidmist.

Rinna kõrgus ja ümbermõõt. Soovitud kujust üksi ei aita, rind peab asuma ka õigel kohal. Selle kindlakstegemiseks tuleb mõõta kolme

moodi. Võtke sentimeetripael kaenla alt läbi, nii et ta otsejoones risti üle selja jookseb sinna, kus rinnakumerus algab. Leidke selle kohta ümbermõõt. Siis viige paela otsad rinnanibude kohale, vabalt ja surveta, aga nii, et pael seljal kohalt ei nihku. Ideaalsel juhul on vahe mõlema mõõte vahel 3—4 sm. Lõpuks mõõtlake vahe rangluu otsast nibuni. Niipea kui märkate selle vahe pikenemist, on aeg hakata otsima vahendeid rinnalihaste tugevdamiseks.

Kael. Kaela mõõdetakse võimalikult keskkohast, mitte lõua alt ega rangluu juurest. Mõõtlamise ajal tuleb hoiduda hingamisest, neelamisest, samuti musklike ning soonte pingutamisest.

Vöökoht. Enne vöökohta kindlaksmääramist hingake kolm korda pikkamisi sisse ja välja. Pärast kolmandat väljahingamist laske kõhulihased täiesti lõdvaks ja sooritage mõõtlamine enne uut sissehingamist, paela vabalt ümber keha hoides.

Puusad. Neid tuleb mõõta kahest kohast: vaagnaluu ülemise serva ja siis häbedusluu kohalt. Mõlema mõõte vahe on umbes 6 sm. Endastmõista ei tohi mõõtlamist toimetada sukahoidjas, kuna see surub lihased kokku ning muudab loomulikkude kehakuju.

Reis. Täpse kontrolli võimaldamiseks mõõdetagu algusest peale samast kohast. Kõige kindlam oleks teha seda 1—2 sm kubemest allpool.

Põlv ja sääre. Põlve on soovitatav mõõta istuli, jalg vabalt kõveras, nii et lihased oleksid lõdvad. Mõõta 2 sm kedarast ülimal. Sääre jämedaima koha leidmiseks nihutatagu lingus mõõtlapaela mööda säärt kuni põlveni. Hästitreenitud sääre tohib olla kõige enam 4½ sm peenem põlvemõõdust.

Pöialiiiges. Istuge toolile, et keha raskus ei lasuks ainult jalgadel. Pahklust veidi kõrgemal on kõige kitsam koht, mida tuleb mõõta.

Käsivars ja ranne. Ka käsivart tuleb mõõta kõige jämedamast kohast küünarnuki ja õla vahel. Jäset ei tohi sealjuures pingutada ega ka vastu keha suruda. Ranne asub randmeluu ja peo vahekoahas ning tuleb teda siis ka sealt mõõta.

Kuidas õieti kaaluda. Ka kaaluda tuleb hommikul enne einet ja rõivasteta. Söömine, ja eriti joomine, võib kaalu päeva jooksul muuta kuni kilo piirides. Kingade ja rõivaste raskust hinnatakse peaaegu alati valesti. Kontrollige alati, kas kaal näitab tõesti õieti, kaaludes enne midagi, mille raskust täpselt teate.

Milo Veenuse keha mõõted. Praegusaja täiuslikkuse mõiste aluseks on võetud Milo Veenuse klassilise ilu mõõted. Ideaaliks on 6—8 sentimeetriline vahe rinnamõõdu ja laiema puusamõõdu vahel.

Pikkus	160 sm.
Kael	31,24 "
Rind	85,96 "
Vöökoht	69,34 "
Puus	92,96 "
Säär	33,59 "
Pahkluu	20,83 "
Käsivars	28,95 "
Käsi (küünarn. allp.)	26,92 "
Ranne	16,51 "

Võrrele enda igakuise kehakontrolli tulemusi. Joonistage lihtsale paberilehele või papile kuutabel, mille rubriikidesse märgite iga kuu mõõtlamiste resultaadid. Juba mõne kuu pärast on teil teatav ülevaade enda välimuse muutustest ja te võite hakata võimalust mööda otsima teid, kuidas õiget mõõdet saavutada ja selle juures püsida.

Mõõdu säilitamiseks kõneleme mõnes järgnevas numbris.

Pilt-ilus

on ainult file nooruslik värste nägu. Isegi leua, ilusajooneline nägu võib muutuda vastitaks, kui ta toitjaga viisrikkudega ja teadetakse, et see on fälvatud.

Kuidas saab ilusaks?
Kuivataid andmeid naha ja ilu eest hooldamiseks leiate teie Amourette iluseebi juures. Amourette iluseep on tarmik, kui naol ajuvad: Teadetakse. Wiinid. Laitendatud poorid musta peadega. Sigiläige. Punetus. Rõõm või muu naha ebapuhtus. Võrrele abinõu kanni nooruslik. udojume omamõõde. Medifon.

Kinnaste hooldamisest

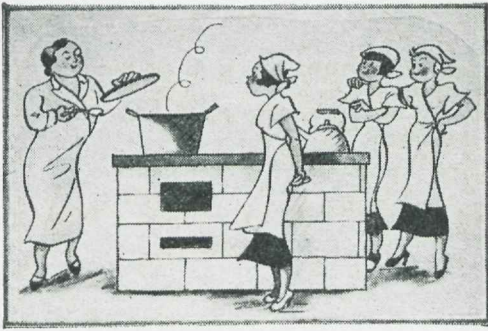
Kui suvi möödunud ning heledaid kindaid enam kasutada ei saa, siis pannakse nad tavaliselt ära ning alles järgmisel kevadel märgatakse, et nad pole enam nii hääd, nagu mälestusse püsima jäid. Pooleaastaselt kasutamata seismisel on nad välimuselt muutunud. Sellest võib aga hoiduda neid õigel viisil alal hoides. Kui ei ole vaja puhastamist, hõõruda kindad hästi flanel-lapiga, et eemaldada küljesolevat tolm, puhuda täis ning lasta veidi seista. Siis panna kokku võimalikult sõrmede vana joont mööda. Lõpuks asetada sileda siidpaberi vahele erilisse kasti, üks paar teise järele. Kast peab seisma võimalikult kuivas kohas. Sellisel alalhoidul nahkindad on järgmisel kevadel värsked ja näevad kandmisel ilusad.

On kindad aga väga määrdunud, siis tuleb neid enne ärapaigutamist puhastada, kusjuures nahkinnaste puhastamiseks ainult bensiin küsimuse alla tuleb. Kuna aga viimast kasutades tihti õnnetusi juhtub, siis on soovitatav kindaid puhastada lasta. Valgeid nahkkindaid võib ise roheliseseebi-lahuses pesta, kusjuures rohelist seepi keedetakse täieliku lahustumiseni. Nim. jahtunud lahuses leotada kindaid kaksteist tundi ja siis lisada niipalju sooja

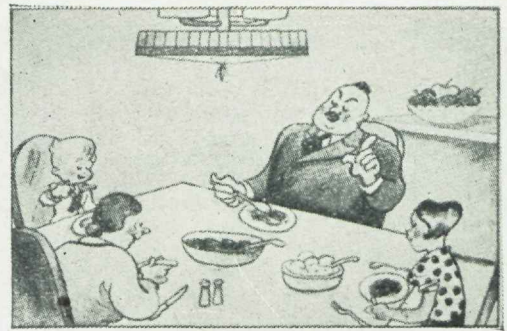
vett, et seebilahus muutub leigeks, milles kindad pehme harjaga puhtaks harjata. Vahepeal peab olema valmis teine leige seebilahus, harilikust heledast seebist, millesse panna kindad otsekohe pärast roheliseseebi-lahuses harjamist, harjates neid siin teiskordselt. Kuivama riputada ilma loputamata ja väljaväänamata. Päike, pliidi- ja ahjusoojus mõjuvad kahjustavalt. Kui kindad on veel niisked, aga mitte enam märjad, anda neile õige kuju ning lasta neid kindavormil lõplikult kuivada. Lõpuks panna nad kahe puhta linase riide vahele ning pressida raskusega varustatud lauaga.

Pesuehtsad nahkkindad tõmmata kätte ja pesta leige vee ning seebiga, nagu harilikult käsi pestakse. Veele lisada juurde veidi glütseriini. Ka siin tuleb alati kaks korda pesta ning kindaid loputamata teise seebiga kuivada lasta. Enne kui nad täiesti kuivanud on, käte vahel pehme hõõruda.

Villaste kinnaste pesemiseks kõlbab leige seebilahus, siidi- ja puuvillakinnastele tuumseebilahus. Kõikidel juhtudel, vastandina nahkinnastele, leige veege hästi loputada, kiiresti kuivatada ja pärast kuivamist triikida.

Rõõm heast köögist

ÕUNAVORM.

$\frac{1}{8}$ l piima, 100 g riisi või mannat ja tükike võid ning keedetakse läbi. Kui segu jahtunud, maitsestatakse suhkruga, riivitud sidrunikoore ja vähese soolaga. Lisatakse juurde 2 munakollast ja vahulelöödud munavalged ning segatakse. Segu täidetakse võitatud küpsetusvormi. Suurematel õuntel lüüakse südamed välja ja täidetakse pohlakeedisega. Asetatakse vormi eelpool valmistatud segu sisse ja küpsetatakse pealt helepruuniks. Süüakse rõõsakoore või piimaga.

ÕUNABISKVIIT.

Ained: 3 muna, 3 spl jahu, piima, tolmsuhkrut, nootsatais soola, 8 õuna, kirsikeedist või marmelaadi.

Õunad koorida, süda välja õonestada ja marmelaadi või keedisega täita. Asetada võitatud tulekindlasse vormi. Munakollane suhkruga vahustada, jahu ja piim juurde segada ja lõppeks soolaga vahustatud munavalge. Valada üle õunte ja küpsetada.

ÕUNAVAHT.

Riivatakse 4 suurt muredat õuna ja pannakse vähese veega katlasse kaane alla hauduma. Siis aetakse läbi sõela, lisatakse 2 muna kollane ja 200 g suhkrut ning lüüakse kõvaks vahuks. Lisatakse lõppeks vahustatud munavalge ja täidetakse klaasidesse. Peale või 1—2 keedise kirssi.

PIRNIVORM.

Pirnid koritakse, lõigatakse viiludeks ja hautatakse suhkruga ja sidrunikoorega poolpehmeks. Järgnevalt määratakse väike vorm hästi võiga, kaetakse põhi ja küljed võiga määritud saiaviiludega, asetatakse pirnilõigud sinna sisse, riputatakse üle suhkruga ja küpsetatakse toit helepruuniks.

MAKARONID ÕUNTEGA.

150 g makarone keedetakse $\frac{1}{2}$ kl veega pehmeks, segatakse 500 g toorest riivitud õuna, 4 lehte sulatatud želatiini, 1 tl rummi, 2 munakollast, suhkrut juurde ja hõõrutakse kõik ained hästi vahule. Toit pannakse klaasvaagnale, kaunistatakse kirsside ja õunamarmelaadiga.

HAUTATUD KANAPOEG.

Ained: 1—2 kanapoega, 1 l herneid, 200 g seeni, 100 g võid, 1 spl hakitud tilli ja petersellilehti, $\frac{1}{2}$ kl hapukoort, $\frac{1}{2}$ spl jahu.

Puhastatud kanapojad tükeldada ja asetada võitatud keeduvormi kihtimisil herneste ja seentega, riputades iga korra vahele veidi maitseaineid, soola ja jahu. Valada üle koorega, asetada peale võitükikesi ja keeta kindla kaane all õige tasasel tulel pehmeks. Juurde pakkuda soolvees keedetud kartuleid või riisiklimpe.

KIRSIKOOK.

200 g võist, 270 g jahust, vähesest soolast, 120 g suhkrust, poole sidruni mahlast ja koorest, 2 muna kollasest ning ühest supil. koorest valmistada kiiresti taigalauale sile taigen, mis panna pooleks tunniks külma kohta. Siis jahuga üleriputatud laual õhukeselt välja rullida, keskkohast kividest puhastatud ja suhkrustatud kirssidega täita ning katta üleslöödud taigna äärtega. Määrida klopitud munaga ja riputada üle jämedalthakitud mandlitega. Küpsetada kiiresti helepruuniks, et marjad läbi taigna ei imbuks.

Toite heeringatest

Vaevalt ükski teine kala laseb end nii mitmekesiselt ja praktiliselt kasutada kui heeringas. Aasta läbi on teda saada, olgu ta „roheline“, tähendab värske, nagu ta püügilt tuleb, või soolaheeringas või „matjes“, eriline soolaheeringa õrn vorm. Sissesoolamise ja pikema soolas asumise teel omandab ta erilise valmivuse liigi, mis võimaldab teda kasutada toorena. Kuid soolaheeringast saab valmistada ka igasuguseid sooje toite. Tähtis on sealjuures vaid see, et heeringat tuleb hästi

leotada. Soovitatav on soolaheeringaid nii varakult sisse osta, et nad saaksid olla kaksikümne neli tundi leovees. Veel parem on neid panna värske piima sisse, mis neid üksi magedamaks ei tee, vaid ka erilise õrna maitse annab. Enne asetamist vette või piima on tarvis soolaheeringaid ette valmistada: mitu korda hästi pesta, nahk mõlemal küljel pikisiihis lõigata ja nii ära tõmmata, et ainult rasvasele seljale säilib riba nahka, sisikond eemaldada. Soolade toitade puhul on tähtis selga pikilõikes poolitada ning luud eemaldada. Kui selgroog võtta kõhupoolt välja, siis saadakse kahe filee asemel kahekordselt lai heeringas, millest on hää valmistada rulle.

Heeringarullideks valmistatakse soolaheeringad eelpool kirjeldatud viisil ette, sisemine külg riputatakse üle peeneks hakitud sibulaga, vähese pipra ja võiga ning rullitakse ühüd tugevasti kokku. Võileivapaber lõigata rullidest laimateks ribadeks, määrada igauks vähese võiga ning mähkida üks rull tugevasti sisse. Siis kuumutada rasv raudpannil, panna rullid peale ning lasta neid umbes veerand tundi küpseda. Rulle võib paberiga lauale viia või viimast eemaldades tilgutada rull üle leemega, mis sisemusse kogunenud.

Soolaheeringas on ka vormiroana maitsev. Selleks lõigata vees leotatud heeringas kuubikuteks, jämedalt hakitud sibul pruunistada ning lõigata viiludeks keedetud kartulid. Järgnevalt asetada kihtimisil vormi kartuleid, heeringa ja sibula tükke ning jälle kartuleid. Valmistada küpsetuskaste ühest munakollasest ja jahuga vahuleklopitud hapust piimast. Viimane valada üle vormi. Katta võitükikestega ning küpsetada ahjus.

Ka heeringa kääki on võimalik valmistada soolaheeringast. Vees leotatud ja luudest puhastatud heeringas ajada koos külmade, keedetud kartulite ning leotatud ja hästi väljapigistatud saia ning ühe sibulaga läbi hakkmasina. Segule lisada juurde üks muna, pipart ning, kui ta liiga vedel on, veidi jahu. Keeta rätikusse seotult või panna hästi rasvaga määritud pudingivormi. Lisandada võrtsitatud kaste, mida valmistada piimast, vähesest jahust, heeringa mahlast, võrtsidest maitse järgi ja vähesest sidrunimahlast.

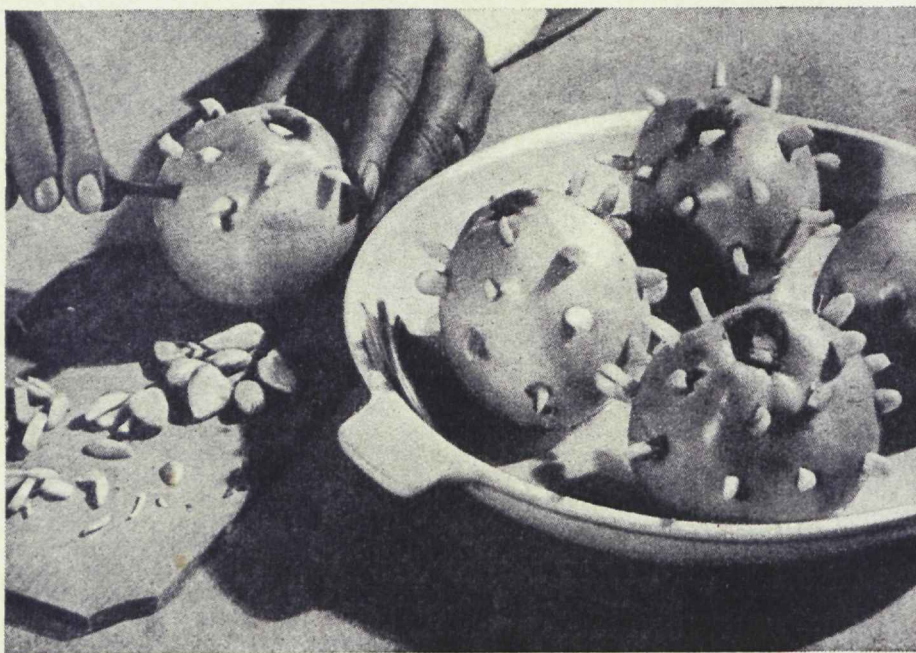
Õhtusöögiks sobib hästi heeringas kartulitega. Valmistada pekist, sibulast ja jahust tume kaste, segada heeringa tükikestega või pudrugaga ja panna segu leotatud heeringasse. Keedetud kartulid lõigata viiludeks ja lasta veidi aega tõmbuda heeringakastmes. Maitseks lisandada riivitud juustu või veidi äädikat.

Rohelisi heeringaid, milliseid alati ei saa, võib ka mitmel viisil serveerida. Pea iga väiksema kala valmistusviisi võib tema juures kasutada. Väga maitavad on nad torbiku sees. Selleks lõigata kalad pikisuunas lahti, sisikond võtta välja, puhastada, tilgutada hästi sidrunimahlast üle ning panna kõrvale. Kui nad nii mõni aeg seisnud on, siis võrtsitada pipra ja soolaga ning panna iga kala eri pergamentpaberisse, mille otsad mahla säilitamiseks kokku keerutatud. Järgnevalt asetada torbik küpsetusplaadile ning küpsetada pool tundi mitte väga kuumas praehjus. Serveerida torbikutes soolakartulitega.

Katäidetud heeringad on väga armastatud. Kalad lõigata selja poolt lahti, selgroog ühes sisikonnaga eemaldada ning täita pärast puhastamist tarsiga. Viimane valmistada heeringa mahlast, hakitud petersellist, sibulast ja leotatud saia. Täidetud kala mähkida samuti võitatud paberisse ja küpsetada.

Muide võib heeringat ka ainult puhastada, jahus veeretada ning küpsetada nagu harilikult. Heeringa mahl ajada läbi sõela, juurde lisades veidi sinepit, soola, pipart, ning keeta see võiga paksuks kastmeks, mis pärast valada üle küpsetatud heeringa.

Suurepäraseks on ka heeringarullid, kus heeringad lõigata pooleks, selgroog eemaldada, riputada üle soola ja sidrunimahlast ning lasta vähe aega seista. Vahepeal valmistada täidis riivitud petersellijuurest, sibulast, ühest munast, soolast, piprast ja leotatud saia. Kala sellega täita, rullida kokku, veeretada jahus ja küpsetada.

Pidulikkudel juhtudel pikitakse õunad enne praadimist mandlitükikidega

PIKITUD PRAEÕUNAD.

Ilusad suured õunad kooritakse, lüüakse südamed välja ja pikitakse mandlitükikestega. Asetatakse praepannile või vormi, kuhu valatud veidi vett, suhkrut ja veini, täidetakse seest korintide ja marjamarmelaadiga. Lastakse ahjus pikkamisi praadida.

KALA SEENTEGA.

Ained: 1 kg mingisugust suuremat kala, 250 g seeni, 100 g võid, 3—4 spl riivitud juustu, 1 muna, 1 spl jahu, ½ kl hapukoort.

Puhastatud, soola ja sidrunimahlagaga maitsestatud kala keeratakse pergamentpaberisse ja lastakse ahjus pannil küpseda, valades pannile veidi vett, 15 min. Tekkinud leem valatakse kalaküpsetus-vormi, kuhu asetatakse nahast puhastatud kala ja ½ osa antud võist. ½ osas võis hautatakse viiludeks lõigatud seened pehmeks ja lastakse nõrguda. Saadud mahl valatakse kala juurde, seentele aga segatakse juurde koor ja jahu ning keedetakse läbi, lisades lõppeks munakollane. Munavalge segatakse kala juures oleva leeme juurde, kaetakse kõik pealt seenepudrugaga ja riputatakse üle riivjuustu ning võitükikestega. Küpsetatakse parajas ahjus. Sobib lõuna- või õhtusöögiks.

TOMATID MANTLIS.

Ained: 8 kõva tomatit, 8 viilu sinki, riivjuustu, 1 munakollane ja muretainast.

Tomatid puhastatakse nahast, riputatakse üle juustuga. Väljarullitud muretaigen jaotada nelinurkseteks tükikideks, asetatakse igale tükk keedetud sinki ja tomat, lüüakse taigna ääred ülestikku kokku, määratakse munaga ja küpsetatakse võiga määratud plaadil pruuniks.

Tomatid mantlis.

Palukaid mitme

Palukate mõrkjas maik meeldib meile, mispärast me ei unusta neid ükski aasta sissekeetmast. Nad säilivad nii suurepäraselt, et katame palukakihiga isegi neid hoidiseid, mis muidu nii hästi ei taha püsida. Näiteks äädika ploome järgmise retsepti järgi:

5 kg ploome puhastada kividest. Napilt ¼ l veiniäädikat lasta 500 g suhkruga ja mõne nelgiga keema tõusta, selles ploomid läbi keeta ja tõsta puhtasse kuumas kivipurki. Jahutada lasta ja katta paksu kihi äsjahautatud palukatega. Kui need ka jahtunud, katta nõu tsellofaaniga.

Palukad porganditega annavad väga toreid hoidiseid. 1½ kg palukate kohta arvestada ½ kg porgandeid, 750 g suhkrut. Tükeldatud porgandid keeta pehmeks ½ l vees, lisada marjad ja suhkur ning keeta kõik koos 5 minutit hästi läbi.

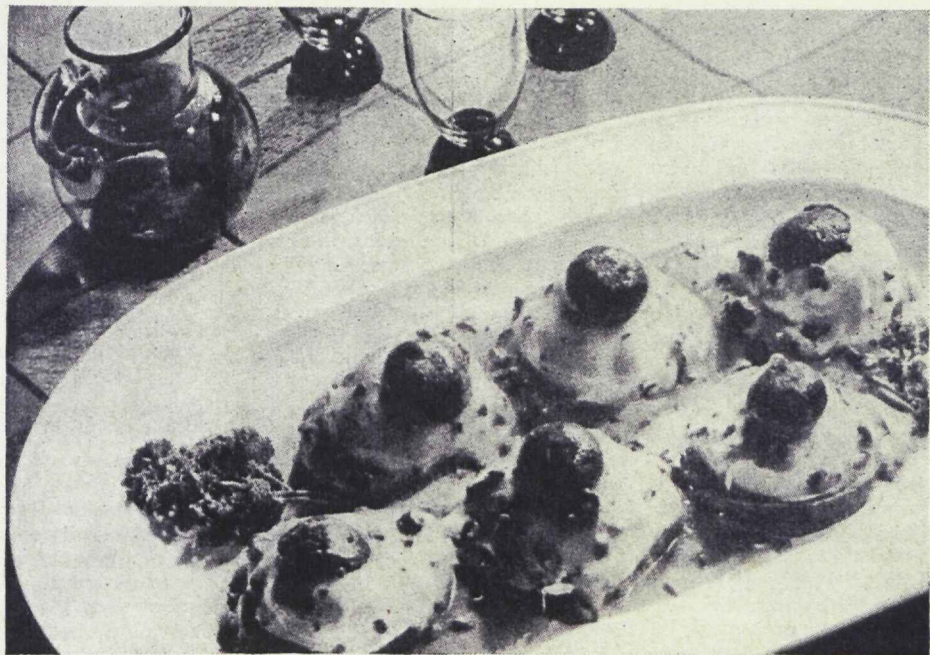
Palukavaht vanillikreemiga. 500 g palukaid segada 100 g suhkruga, ajada läbi sõela ja külma kohta panna. 4 munavalget lüüa 250 g suhkruga kõvaks vahuks, pakike vanillisuhkrut hulka segada ja koos palukatega ½ tundi kloppida. Vaht kuhjatakse klaasliual paksule vanillikreemikihile ja kaunistatakse üksikute marjadega. Seda kreemi võib valmistada ka palukakeedisest.

Kerjus. 150 g võis pruunistada nii palju riivitud leiba kui või annab, segada hulka 100 g suhkrut, veidi kaneeli, riivitud sidrunikoor, ja täita võiga määratud vormi. Sinna peale 500 g suhkruga hautatud palukaid või palukakeedist ja kõige peale kahe sõrme paksune kiht suhkruga segatud riivleiba. Pinnale tilgutada veidi piima või koort, sinna-tänna tükike võid. Küpsetada 1—1½ tundi ahjus ja anda lauale.

Kartulikook palukatega. 1 kg tooreid kartuleid koorida, riivida ja kuivaks pressida. Segada hulka 250 g jahu, 1 l piima, 3 munakollast, 1 spl soola ja vahustatud munavalge. Pannil sulatada 50 g pekki ja mõned lusikatäied rasva, ääred hästi võida ja segu sisse kallata. Küpsetada parajas kuumuses umbes ¾ tundi, kuumalt lauale anda, kuhu juurde pakkuda palukakeedist.

Võipiimakoogikesed küpsetatakse üksikult laimedal pannil. Selleks võtta 2 l võipiima kohta 2½ kg too-

Seened kadunud munadega võis praetud saiaviiludel

sugusel kujul

reid riivitud kartuleid, 1 spl soola, 200 g jahu. Pehmest segust võetakse lusikahaaval ja pannakse pannile, kus enne rasv sulama lastud minna, ja küpsetatakse mõlemalt poolt pruuniks. Ka siia juurde maitsevad palukad ülihästi.

Palukatorit. Tordivormi põhi katta tavalise muretaignaga, mis 250 g jahust, 150 g võist, 100 g suhkrust, 1 munast, 1 spl sidrunimahlast, 1 spl veest ruttu kokku segatud. Marjad lasta mõni tund suhkruga seista ja siis taignale seada, tort küpsetada kuumas ahjus. Jahtunult katta vahu-koorevõrguga. Marjade asemel võib tarvitada ka keedist.

Külm palukavõie. Peatingimuseks on, et suhkrut ja marju olgu ühepalju, seega 500 g marjade kohta 500 g suhkrut, ja et hoolikalt puhastatud marjad peale pesemist hästi nõrutatakse. Suhkruga segatud marjad lastakse üleöö kinnikaetult külmkapis seista, vajutatakse marjad siis puulusikaga katki ja segatakse 1½ kuni 2 tundi.

Palukatarretis. 4 tassi palukaid, 2 tassi vett, 2 tassi suhkrut. Marjad keedetakse vees pehmeks, hõõrutakse läbi sõela, segatakse suhkruga, keedetakse suurel tulel tugevasti 8—10 minutit. Siis tehakse tarretiseprov: kui tilgake külmal taldrikul tardub, tõstetakse tarretis otsekohe veega loputatud vormi, kus ta tarduma peab. Antakse lihatoitude ja ka külma vaagna juurde.

Palukapuding. 1 tass jahu, 1½ tl küpsetamispulbrit, näputäis soola, ½ tassi riivsaia, ⅓ tassi pruuni suhkrut, ⅔ tassi peenekshakitud neerurasva, 1 tass palukaid, mis osalt katki surutud, või keedist, 1 muna, ⅓ tassi piima või vett.

Lisandid segatakse antud järjekorras, täidetakse hästi võitunud vormi. Pudingit keedetakse vees 2 tundi, kusjuures tuleb tähele panna, et ⅔ nõust oleks vees. Väljalöödud puding serveeritakse rummikastmega.

Palukakook taignavõrega. Muretaignat tordivormi põhja katteks, 4 tassi palukaid, 1½—2 tassi suhkrut, 2 spl jahu, 3 spl vett, veidi soola, 1 spl sulavõid.

Vormi põhi kaetakse hea muretaignaga. Palukad litsutakse katki, segatakse nimetatud ainetega ja täidetakse vormi. Pind kaetakse võrealtiselt ristlevate taignaribadega, kastetakse neid ja äärt munaga ning küpsetatakse kooki parajas kuumuses 25—30 minutit.

SEENED KADUNUD MUNADEGA.

Ained: mõni ilus seen, 6 muna, 6 viilu saia, veidi äädikat ja soola, võid praadimiseks, 2 spl hapukoort, veidi riivitud ingveri. Seened hautatakse väheses võis ja hoitakse soojad. Munad lastakse üksteise järele keeva soola ja äädikaga maitsestatud vette ja lastakse 4 min. keeda. Siis asetatakse nad võis praetud saiaviiludele ja asetatakse hautatud seened peale. Seenevarred hakitakse peeneks, lisatakse hautamisel kogunenud leem, koor, sool ja ingver, ning lastakse läbi keeda. Soovikorral võib ka maitseks köömneid juurde lisada. Kaste valatakse liuale üle teiste ainete.

LILLKAPSAS SINGIGA.

Ained: 1 suurem pea lillkapsast, 150—200 g sinki, 1 munakollane, 200 g hapukoort, 50 g võid ja 50 g juustu. Maitstva roa lõunaks või õhtuks saame järgmiselt: pooleldikeenud lillkapsas tükeldada kobarakeste viisi ja asetada hästi võitunud vormi kihtimisi peeneks hakitud singiga. Valada üle hapukoorega, kuhu juurde klopitud munakollane. Riputada üle riivitud juustu ja võitükikestega ja küpsetada kuni ½ tundi praehjus.

TÄIDETUD SEENETASKUD.

Ained muretaignaks: 250 g jahu, 150 g võid, 1 muna, soola. Täiteks: 400 g seeni, 50 g võid, soola, peenendatud peterselli, ½ leotatud prantssaia, 1 munakollane.

Taigen valmistatakse saialaul, rullida ja lõigata nelinurkseteks tükkideks. Jämedalt hakitud seeni hautada võiga 10 min., lisada maitseained ja sai, ning lasta veel 1—2 min. tulel seista. Segu täidetakse taigna-nelinurkadele, mis ümber-ringi määritud munaga ja rullitakse kokku. Määritakse pealt munaga ja küpsetatakse määritud plaadil parajas ahjus.

Täidetud seenetaskud.

Salalikke pesuhävitajaid

Augud pesus on perenaisele pahandavaks avastuseks. „Kust see auk siia tuli? Enne pesu polnud siin august jälgegi!“ — Muidugi veeretatakse süü siis pesemisele, ja pesukoda oma masinate ja pesemisevahenditega või jälle enda ebaõige pesuviisi peab kandma vastutust. Väga paljudel juhtudel on asjalugu aga hoopis teisiti. Sageli oli auk juba enne pesu olemas, ei paistnud aga oma tühisuse tõttu silma. Alles siis, kui oli saanud pesus hõõruda ja venitada, tuli ta nähtavale.

Moodsel teadusel on mitmesuguseid vahendeid veel tagantjärele kindlaks tegemiseks, mille läbi auk pesusse on tekkinud. Selleks on olemas muu seas ka analüüsi-kvartslamp, omamoodi kõrgustikupäike, ultravioletsete kiirtega. Selle lambi valgel lööb augu äär värviliselt särava, kui näiteks happed või kloor on olnud augu tekkimise põhjuseks. Ka mikroskoop on selline kaval kriminalist, et ilmutab muudatusi kiudude ehituses ja avastab, kas on tegu mehaanilise vigastuse või koeveaga. Lõpuks võib tagantjärele ka keemiliste vahenditega selgitada aukude tekkimise põhjust. Loomulikult on aga muidugi parem juba enne teada pesu vaenlasi, siis jääb ehk ära nii mõnigi piinlik üllatus valmis puhta pesu läbivaatamisel.

Vähe arvestatud, kuid seda õelam, vaenlane on tekkinud pesule raseerimisterade näol sest ajast, kui mehed hakkasid ise habet ajama. Aga ka lauanoad võivad tekitada suurt kahju. Laudlinal noaga mängimine või löikamine põhjustab täkkeid, mis esialgu on vaevalt märgatavad; kui neid aga mitu korda pesta, laienevad nad piklikeks aukudeks.

Ka see majapidamises muidu nii väga hinnatud abivahend, vesinikülilhapend, mida tarvitatakse desinfectsiooniks ja pleegitamiseks, võib salakavalal kombel hävitada pesu, kui temaga hooletult ümber käia. Ta on pealtnäha ilmsüütu nagu vesi, kui teda aga põhjalikult välja ei loputata, teeb ta sisse kuivades riide kiud pudedaks. Siis tekivad peaaegu ringümmargused augud, millest riie näib olevat nagu välja

lõigatud. Halvasti mõjuvad ka soolhape, salpeeterhape ja vävelhape. Nad söövad lihtsalt ära, mis neile aga tee peale ette juhtub. Siin aitavad ainult vastutoimivad vahendid. Tuleb otsekohe niisutada soodalahuse või nuuskpiiritusega, mis alkaalidena neutraliseerivad nende teravate hapete sööva mõju. Ainult veega niisutamine ei aita, see pigem suurendab kahju.

Härvemini esineb värvainete põhjustatud hävingunähtusi. Siis on pesu juures tegu juba toodanguveega või halva, alaväärtusliku praakkaubaga. Mõnikord tekivad augud aga ka sõlme kohale. Need on lõnga jätkukohad, mis kudumisel paratamatult tekivad. Sõlm võib kuluda või ära hõõruda juba kandmisel või ka pesus. Sinna kohta ilmub siis auk.

Ka rooste kuulub pesu vaenlaste hulka. Nööbid, mis niiskes pesus roostetuvad, võtmed ja taskunoad, mida kantakse tasku koos taskurättidega, on peamisteks teguriteks ohtliku rooste moodustumisel. Ühe- või mõnekordse pesu järele langevad plekid välja ja jätvad järele inetu pruuni randiga augud. Hiilivad vaenlased on lõppeks ka lubjaseebid, mida seep tekitab kõvas vees, ühinedes lubja-, kipsi- ja magneesiumisooladega. Lubjaseep koguneb peenikeste osakestena koekiudude ümber, teeb nad halliks või kollaseks ja ajajooksul hapraks ning murduvaks. Kui sealjuures tarvitada veel pleekaineid, on pesu peagi läbi. Selle vastu aitab aga õige pesemine pehmentatud veega ja pesu kuumutamine äädikavees, mis lahustab lubjaplekid. Selleks pannakse pesu külma hapendatud vette, 1 liitri vee kohta arvestades 1—2 spl äädikat, ja kuumutatakse pikkamisi 40—50 kraadini. Leige ja külma veega loputada.

Hea pesu maksab head raha, sellepärast tuleb teda ka hoida ja võimalust mööda kaitsta vaenlaste eest, mis tema iga lühendavad.

Villaste vaipade pesemisest

Soe, tuulne suvipäev sobib parimini villase vaiba pesemiseks. Vaiba pesuks võetakse leiget, ilmingimata pehmet vett, ½—1 l häid pehmeid seebihelbeid ja kolm kuni neli korda puhast pehmet leiget vett loputamiseks. Iga vaip tuleb pesta eraldi. Töö tuleb sooritada erilise hoolega. Lohakus maksab end kätte vaipade kokkutõmbumise ja vildistumise näol. Sellest on ainult kasu, kui pesijal vaiba materjalist ja kudumisviisist veidi aimu on. Hea vill koosneb pikkadest kiududest. Läbi suurendusklaasi ei paista villakiud siledana, vaid tema pind on kaetud arvukate soomuse-taoliselt ülestikku seisvate karvakestega, mis moodustavad niiõelda tillukesed õhutaskukesed. Õhk on halb soojusejuht. Mida enam on villases koes õhutaskuid, seda paremini paneb ta vastu sissetungivale külmale. Valmistamiskäigul harjatakse need villakiukesed „pärikarva“ püsti, moodustades nii nagu teise pealispinna, mis ongi mõõdu-

andev vaiba headuse juures. Kauase tarvitamise ja ebaõige käsitlemise läbi rikutakse see pind ära, ja tagajärg on see, et vaip ei pea enam sooja. Iialgi ei tohi villast kude — see käib kõigi villaste esemete kohta — pesta kuumas vees, kuna kuumus põhjustab villakarvakeste ja nendega ühes ka „õhutaskukeste“ kokkutõmbumise. Leige, umbes 45° C, on õige temperatuur, ja edasi on tähtis, et seesama temperatuur püsiks kogu pesemise ja loputamise vältel. Iialgi ei tohi tarvitamisele tulla kõva vesi. Kui vesi pole loomupoolst juba pehme, tehakse seda vastavate lisandustega. Pesusoodat aga siiski ei tohi tarvitada villaste esemete pesuks. Booraks, salmiaak ja muud „pehmentajad“ sobivad seks otstarbeks paremini. Ka seep ei tohi olla kõva. Leelisesed lisandid rikuvad igasuguse villakoe. Head, pehmed, kergestisulavad helbed on kõige soovitatavamad, ja neid tuleb tarvitada rikkalikult. Villane vajab kaks korda enam seepi kui puuvill, järelikult tuleb talle seda siis ka anda. Pesuvesi ei tohi lakata vahutamast, uusi seebimullikesi peab tekkima kogu pesemise vältel. Vaht peab seisma vähemalt 10—12 sm paksuselt pesuvee pinnal ja olema kõva ning tihe, mitte aga vesine ega valmis sulama. Seda tuleb pidada silmas ka teise, uue seebilahuse valmistamisel. Sest on soovitatav vaipa veel teist kordagi puhtast seebivees läbi pesta, kuna esimesest enamasti ei jätku kogu mustuse lahustamiseks. Leotada ei tohi villaseid esemeid nimelt kunagi, terve lahustamis- ja puhastamiskäik peab toimuma pesuvees. Ärge olge liiga energiliselt asja juures! Hõõrumine käte vahel või koguni pesulaual on absoluutselt keelatud. Piisab muljumisest ja vajutamisest. Mõnel vaibal on siidist kant. See on teinekord mustem kui vaip ise. Säärasel puhul tuleb teda ette pesta. Teda võib harjata pehme harjaga, kui kude hea on. Kui pesemise kestel vaht kipub vähenema, tuleb kallata seebilahust juurde. Pestud tekk peab vähemalt läbi kolme loputusvee käima, millel on samasugune temperatuur nagu pesuveelgi. Kel väänamismasin on, võib teki iga loputuse järele selle alt läbi lasta. Selle juures pannakse ta siledalt kokku. Hõõrumisest ja väänamisest tuleb hoiduda, kui ei taheta, et vaip vildistuks. Sama tähtis kui õige pesemine on ka vaiba õige kuivatamine. Külma ilmaga ei tohi panna vaipa välja rippuma, külm õhk tõmbab villakarvakesed kokku, kui need talle soojalt ja niiskelt ette satuvad. Kui

Perenaised,
kes ei ole veel proovinud

F. Tischleri riidevärve,

tehke seda kohe. Tischleri värvid on võitnud lühikese ajaga suure poolehoidu, sest nendega värvides saab kõige selgema ja täpsema värvitooni.

vaipa tuleb majas kuivatada, siis mitte kunagi ahju läheduses. Enne üles riputamist vaipa natuke venitada, nii et ta sirgelt nõõrile jääks ja lahtine värv laiali ei valguks. Pesupulki ei tarvitata, vaip rippugu vabalt nõõril, aegajalt teda nõõri-koha sissekuivamise vältimiseks veidi edasi nihutades. Aegajalt tõmmatagu ka ääred sirgu ja raputatagu vaipa, et ta kohevile jääks. Siidkandid silitatakse sõrmede vahel sirgu. Kui tekk täiesti kuiv on, triigitakse ainult siidkanti läbi riide. Vaip harjatakse pehme harja või uue riisijuureluuga kergelt üle, muidugi pärikarva, et ta jälle kohev ja udemeline välja näeks.

Ja kuna parajasti pesemisest jutt on — siis ka pesukapp ootab seda, et teda kord põhjalikult revideeritaks. Igal pesuliigil olgu oma kohake, ja alati sealsamas, nii et ka perenaise haiguse korral mõni teine kergesti vajalise kätte leiaks. Parandamist vajavaid esemeid ei maksaks kunagi panna teiste tervete hulka. Kõik töökorvi, mis sinna kuulub, siis pole karta, et kibeda kiiruga mõni katkine asi kätte satub.

Ka on tingimata tarvilik pesunõõri aegajalt pesta. Selleks mässitakse nõõr ümber laua, nii et ta võimalikult ühetasaselt ümber püsib. Siis valmistatakse seebipulbrileelis ja harjatakse nõõr mitte väga pehme harjaga põhjalikult läbi, kuni ta puhas on; misjärele loputatakse mitu korda puhtas vees ja kuivatatakse kas laua ümber või suvel väljas pinguli tõmmatult.

Mis toalillel viga on?

Vähe on vist kohti, kus lilled või taimed ei annaks sõbralikumad ilmet inimeste eluasemeile. Ja kuigi toataimed on kaitstud ilmastiku mõjude eest, vajavad nad siiski arusaavat hoolitsemist, muidu võivad nad haigestuda. Nende haiglust märgatakse igatahes enamasti liiga hilja, nii et neile sageli ei saa enam midagi parata.

Toalillede eest hoolisemisel tuleb pidada meeles, et enamik neist, ja pealegi parimad sordid, on pärit soojalt maalt. Tuleb siis katsuda pakkuda neile võimalikult samasuguseid elutingimusi, kui neil kodumaal oli. Kõige enam kannatavad taimed kuiva, halva õhu ja puuduliku päikesepaiste tõttu. Mida soojemad on ületalvehoidmise ruumid, seda ohtlikumaks muutub taimedele pea igasuguse niiskusega õhk. Palmidel ja teistel lehttaimedel kuivavad otsad ja servad, kuni viimaks terved lehed kolletuvad ja taim aegamisi närbub.

Teiseks halvaks tagajärjeks on igasuguste putukate, nagu lehetäide, kilptäide, mustade kärbeste jne., või ka muude kahjurite, eeskätt jahukaste tekkimine. Haigusepõhjuste vältimiseks tuleb enne kõike muretseda niisket õhku. Sellest saab kõige lihtsamini üle veenõude paigutamisega lillelauale. Peale selle tuleb tarvitada loomulikke kaitsevahendeid taimede loomariigist kahjurite vastu.

Möödapääsematu on lehtede sagedane pesemine käsna ja leige veega. Puhtus on taimedele äärmiselt tähtis. Ühtlasi hoiab ta ära kahjurite tekkimise.

Talvel tuleb potitaimi kaitsta külmetuse, suvel päikesekõrvetuse eest. Tõmbetuul on igal ajal kahjulik, eriti aga talvel.

Muidu ei tarvitse nii väga muretseda ületalvehoidmise pärast. Enamik potitaimi, isegi palmid, kummipuud, azalead, kameeliad jt. tunnevad endid keskmiselt + 8—10 C juures õige mõnusasti. Kus see võimalik, viidagu toataimed suveks rõdule, palkonile või aeda, kus neid siiski järjekindlalt silmas peab pidama.

Paljud potitaimed haigestuvad ebaõige kastmise tõttu. Enamasti antakse taimedele rohkem vett kui nad vajavad. Vesi ei saa ära voolata, muld läheb hapnema ja juured haigestuvad, ja taim jääb peagi kängu. Talvel tuleb kasta suurima ettevaatusega, sest sel ajal on enamjaol taimedel kasvupuhkus ja nad vajavad vett väga vähe. Talvel-õitsejaid tuleb kasta soojas toas muidugi iga päev ja sagedasti pritsida, sest neil on kasvuaeg ja toasoojuses auravad nad palju vett välja. Peaks olema endastmõistetav, et taimi — nimelt talvel — ei tohi kasta külma veega. Ka suvel peaks vesi olema seisnud; ta peab olema toaleige. Külma vesi võib kergesti tekitada juurte haigestumist. Haigete juurtega potitaimed võivad siiski jälle kosuda, kui neid õigel ajal ümberistutada. Väärtuslike taimede puhul on soovitatav jätta see töö ja toivutamise aedniku hooleks.

Ka suure kuivuse tagajärjel võivad haigestuda taimede juured, eriti kui nad asuvad nõmmemullas. Kui neid taimi küllaldaselt ei kasteta, imevad ülemised juured endasse kogu

Ei ole kahtlust,

et **LORNJETT** annab suursugusele daamile täiesti omapärase sarmi. Selletõttu ei tohi puududa kunagi täiusliku seltskonnatauleti juurest nägus lornjett.

Firma B. SCHULTZE

TARTUS, RÜÜTLITAN. 10

vee ja alumised peened imijuured ei saa midagi; nad kuivetuivad ja taim jääb kängu. Kui neid potiga mõni tund vees hoida, virguvad nad enamasti jälle.

Meie suvelilledele on ka värske õhk elatisvahendiks. Sulatud ruumis asuvad lehetäid neile peagi kallale.

KÜMME KÄSKU LAPSE HÜGIEENIS.

1. On laps kasvatamatu, tujukas ja viriseja, siis otsida põhjusi esmalt tema kehalises seisukorras.
2. Last mitte liiga sagedasti ning liiga palavalt vannitada. See muudab tema hellaks. Seebitada ja sellejärele jahe dušš.
3. Ei tule alati karta, et laps võiks end külmetada! Mida enam teda karastatakse, seda vähem on kalduvust külmetumiseks.
4. Külmetuse korral lasta last paastuda.
5. Haige lapse vastu ei tohi olla karm ega ka hädaldav. Valida kesktee.
6. On laps haige, siis hoolitseda tema eest niipalju kui olukord nõuab. Igavus on tervislik, vähemalt voodis ja aitab uut jõudu koguda.
7. On lapsel kaasasündinud viga, siis püüda talle seda talutavamaks muuta, viimast ise mitte väga halvaks pidades ega sellele ka liiga suurt tähelepanu juhtides.
8. Mõtelda sellele, et palavik on lapse keha terve võitlusreaktsiooni tunnus. Temperatuuri mõõta ainult siis, kui arst seda tingimata nõuab. Liiga sage mõõtmine ja selle üle kõnelemine äratavad vaid kartust.
9. Laste kuuldes mitte kunagi kõnelda haigustest, ehk ainult siis, kui selleks on pedagoogilisi põhjusi.
10. Lapselt kehalisi võimeid nõuda ainult vastavalt tema vanusele ja võtta neid enesestmõistetavalt. Loobuda kiitmisest ja laitmisest.

Lodix

kingakreemi

Sidol

metalli- ja aknapuhastajat

Sigella

poonimisvaha

tarvitab

iga

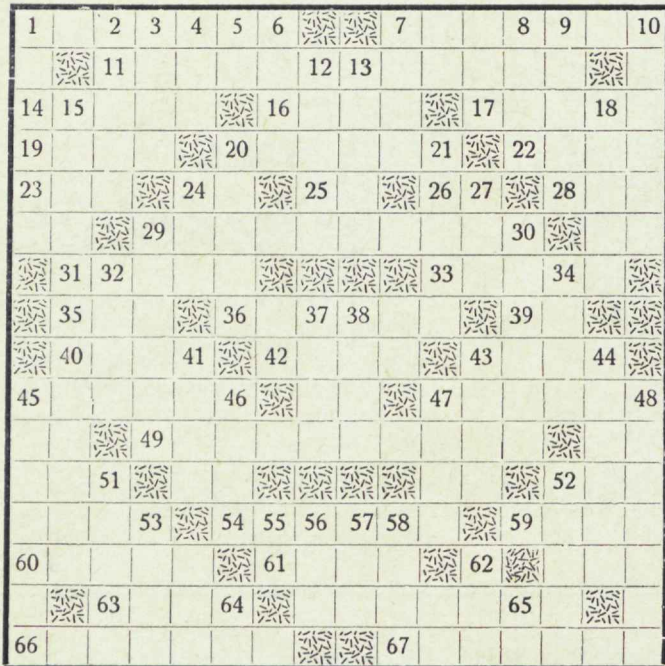
perenaine!

Valmistaja:

A Sidol Company

Tallinn, Soo 29, tel. 441-00

RISTSÕNA

Paremale: 1. Vald Põhja-Viljandimaal. 7. Majand. minist. laenude osak. juhataja. 11. Järv Palestiinas. 14. Võistlusväli. 16. Vili. 17. Ihne. 19. Elamute kogu. 20. Kaasomanik. 22. Esineb Jeesuse risti kujutisel kunstis. 23. On — saksa keeles. 24. Valukarje. 25. Egiptuse vana jumal. 26. Hüüe. 28. Vankril. 29. Pidavat tegema „õndsaks“. 31. Tegusõna. 33. Häire. 35. Õhk — ingl. keeles. 36. Laste juures sageli esinev haigus. 39. Jõgi naaberrigis. 40. Esineb piltide juures. 42. Kardetav „relv“ sõjas. 43. Võõrpärane mehe hüüdnimi. 45. Valmisriieteäri Tartus, Uueturu tän. 47. Paberossisort. 49. Reklaamvahendid. 54. Leiduvad vees. 59. Sisu. 60. Nad. 61. Kehaosa. 63. „Maiustustöölised“. 66. Tarvitatakse teat. värvainete valmistamisel. 67. Keerukama ja peenema ehitusega riistade üldnimetus.

Alla: 1. Mitte kinnine. 2. Isik, kes talitab teise huves ja volitusel. 3. Tõmbsoon. 4. Mehenimi. 5. Noot. 6. Kinnitusselts. 7. Naisnimi. 8. Toos. 9. Naisnimi. 10. Jumalatu. 12. Veespordi selts Tartus. 13. Kõrgem kohus end. Venes. 15. Õnne katsumine. 18. Jumestis. 20. Koduloom. 21. Ratsamees Venes. 24. Veenõu. 27. Ees. 29. Eesti rahvuslik toit. 30. Naised kõrg. seltskonnast. 32. Suur mets. 34. Naise seisukord. 37. Selle hoidmiseks tehakse praegu suuri pingutusi. 38. Hoone. 41. Araabia tõugu segirahva liige. 43. Eredana paiste. 44. Üks ilumõisteid. 45. Koolu maja juurde. 46. Arv. 47. Mitte terved. 48. Ehitusmaterjal. 51. Ema nimetus. 52. Aasia jumal. 53. Ruum. 55. Maja osa. 56. Niit. 57. Riigitegelane. 58. Naisnimi. 62. Riik. 64. Noot. 65. Tema — võõrkeeles.

Viimistletud fototööd

FOTO
H. Riedel
ja
H. Eggert

TARTU, ÜLIKOOLI 36

*Suurimas ja maitsekamas
valikus majapidamistar-
beid, servise jne. jne.*

leiate alati vastav. oma nõuetele

A.-S. D. Mirwitz & Pojad

Tallinn, S. Tartu mnt. 13, tel. 306-81
Tartus, Raekoja tän. 6, telefon 3-83

Teie küsite — meie vastame

„MARETI“ LUGEJA PÄRNUST.

1. Nende väheste tundemärkide järgi kirjas, on võimatu öelda, kas siin on tegemist lapsel mõne nahahaigusega või on ta lihtsalt ülitundlik mõne toitainete, nagu piima, muna, mõne marjamahla jne. suhtes. Katsetage mõne valku sisaldava söögi ärajätmisega ja jälgige siis last, kas plekid kaovad sel puhul. Vähenevad plekid, või kaovad koguni, siis on tõenäoline, et lapse organism ei salli mõnd toitaine.

Igal juhul on tarvis vältida, et laps ei kratsiks end. Selleks küüned lõigata lühikeseks ning panna kindad kätte, ka öösiks. Kui laps on tugevasti kratsinud, määrige peale mõnd pehmet salvi ja siduge puhta marliga kinni. Soovitage last nahahaiguste eristil läbi vaadata lasta.

2. Rasvase näonaha puhul on soovitatav rasva eemaldada seebipiiritusega. Selleks võtke supilusikatäis seebipiiritust (mida saab apteegist) ja lisage juurde sama palju vett. Segu hõõruge vatiga hästi naha sisse. Umbes 5 minuti pärast peske nägu jälle puhtaks. Siis määrige nahale järgmist salvi:
Rp. Resorcini 1,0.

zinci oxydati 3,0.

Vaselini flavi ad 25,0.

Pead võiksite ka seebipiiritusega sisse hõõruda. Hiljem pesta puhtaks.

Kaenlaalla võiksite vatiga tupsutada „Alumen“ pulbrit.

3. Võimaluse korral avaldame mõne tüll-linakese edaspidi.

Kui laps magab rahutult ja ennast paljaks ajab, tehke magamiseks pyjama või alt kotina kinninööbitav öösärk. Augustikuu nr. ilmus pyjama löige 3—4-a. tütarl., mida võiksite ka Teie kasutada, lõigates löikeid veidi väiksemaks. Kott-särgi löike avaldame oktoobrikuu nr., nüüd jäi Teie soov hiljaks.

„Lugeja Päinurmes“.

Teie soov monogrammi suhtes saabus hilja, sest mustri-leht oli juba trükitud. Avaldame oktoobrikuu mustri-lehel.

„A. K.“ Setukirjalise soovapadja mustri katsume avaldada oktoobrikuu numbris.

„Üks lugejaist“.

Soovides pakkuda pealelõuna-külalistele veini, ärge katke lauda söögitoas, vaid pakkuge kas elutoas, kabinetis jne., kus oleks mugav istuda ja vestelda. Veini juurde sobivad igasugused maiustused, küpsised ja puuvili.

„K. — Otepäält“.

Teie pilt jäi hiljaks, pildileheküljed olid juba trükitud. Saame avaldada ainult neid pilte, mis saavad enne 1-st kuupäeva. Avaldame oktoobrikuu numbris. Ühtlasi teatame, et lastepilte võimalik tagasi saata ei ole, nad rikutakse trükkimisel.

Lucilla V.

Nina punetus on tihti seedeääreist tingitud. On Teil seedimine aga korras, siis võib põhjus seista ka korras vereringes. Selle üle võib otsustada arst. Harilikult on punetuse põhjuseks laienenud veresoonekesed naha all. Viimasel juhul aitab põhjalikult väike, kuid kaunis valurikas operatsioon, mida tehakse väikese tasu eest kurgu-, nina-, kõrvahaiguste-polikliinikus Tartus.

Lihtsaim abinõu on juuste väljatõmbamine pintsetiga, mida mõne aja pärast korrata.

«MARETI» ilmub kord kuus ühes mustri- ja löikelehega. Tellimishinnad: 12 kuud Kr. 3.50, 6 kuud Kr. 1.80, 3 kuud Kr. 0.90, üksiknumber 35 senti. Kuulutusehinnad: kaantel viimane välimine külg Kr. 120.—, seesmised à Kr. 100.—. Tekstis kuulutuste osas 1 mm üle lehekülje 40 senti. Kuulutajatele võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vase-sügavtrüki lehekülgedel kuulutusi ei avaldata. Kuulutuste väljatöötamisele ja viimistlemisele pannakse eriti rõhku. Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav toimetaja: R. Puusepp. Käsitöö, moe ja majapidamise osak. Toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. Toimetus ja talitus Tartus, Suurturg 18, telefon 15-20, pk. 22. Posti jooksev arve № 2201. Sissemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises. E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus, 17. septembril 1936. a.

Oma tööstuse saadustest soovitame:

rikkalikus ja maitsekas valikus käsitsikootud

HEAD KODUMAA
VILLAST RIIET

MÖÖBLIRIIDEID

ERITELLIMISTELE IGASUGUSEID MOODSAID MÖÖBLIRIIDE KUPONGE.
ASJATUNDLIK JA MAITSEKAS NÕUANNE MÖÖBLIRIIEDE VALIKUL.

Mööbliriieete kavandid prl. Anita Oeste'lt (Olst)

KÕRGES KVALITEEDIS

VAIBA- JA KÄSITÖÖLÕNGA IGAS VÄRVIS

JUTERIET lõngadele vastava ruudustikuga.

Kraasimise, korrutamise ning riide värvimise, vanutuse ja pressimise tööd tehakse kiirelt ja korralikult võistlemata headuses. OSTETAKSE MAALAMBA VILLU

Villa- ja värvimistööstus «Ekstra»

TARTUS,
Narva tn. 31, telef. 10-07

A. TRÄSS

TALLINNAS,
Suur Tartu maantee nr. 8

MEIE LÕNGADE MÜÜGIKOHAD:

Võrus, Kreutzvaldi tän. 50, A. Pihlak
Viljandis, Lossi tän. 16, M. Labi
Pärnus, Rüütli tän. 41, H. Reimann

Paides L. Rästas, telefon 107
Petseris S. Martsen
Tallinnas, Lühikejalg 6, K. Steinberg
Rakveres, Tallinna t. 20, S. Haukka

Narvas, Joala tän. 26, E. Stern
Valgas, Kesk tän. 11, Firma „Amro“
Türil, A. Rumvolt.

*Ostke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga*

RIIKLIK ÜHISKAUBAMAJA

TALLINN, SUUR KARJA TÄN. 19. TELEFON 455-77
Tartu osakond: Aleksandri tn. 5, telef. 16-20

SOOVITAB
RIKKALIKUS
VALIKUS
IGASUGUSEID

meester. ja naister. riideid ja manukseid.

Suurim riidekaupade ladu Eestis.

SOODSAIM OSTUKOHT IGALE!

Esimene Eesti Mesikoogi-Tööstus

J. Lill - Tartu

Mesikoogid

MOODSATES HERMEETILISELT SULETUD
METALL-ILUKARPIDES
NÕUDKE KÕIKJALT

Tallinna esindus: hra A. Adamson Uus Tatari tn. 19

Kohale jõudnud

luksuslikus valikus

daamide villaseid

mantli- ja kleidiriideid,

siidi

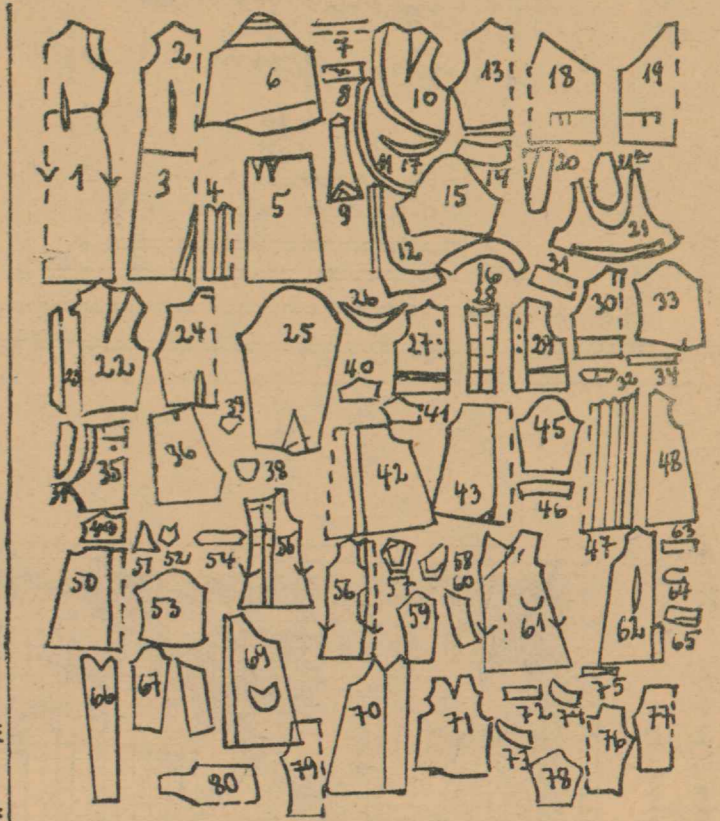
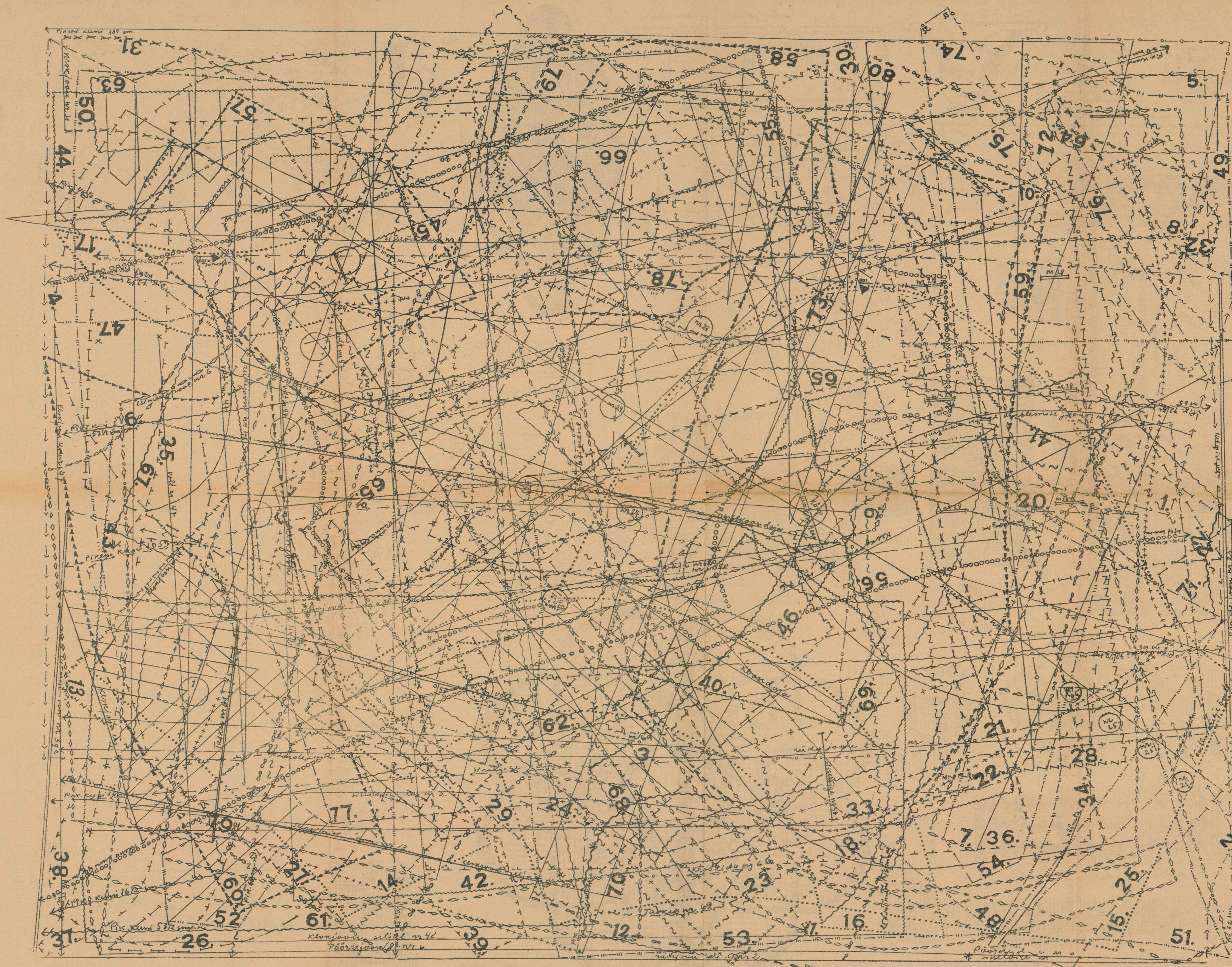
õhtu- ja ballikleidiriideid

kõigis moodsa is värves ja koeviisides.

FIRMA

M. JÄNES

TARTUS,
KAUBAHOOV 9-10-11-12
TELEFON 5-91

Maret

Naise ja kodue kuukiri.
Septembrikuu lõike- ja
mustrileht 1936. a.

Lõige I Mofoto. Kleit, 90 sm rinnaumb.

- 1 Estitükk
- 2, 3 Seljatükkid
- 4 Tagumine voldi tükk
- 5 Esimene kasaki tükk
- 6 Varrukas
- 7 Mansett
- 8 Krae
- 9 Vöö

Lõige II Pluus, 100 sm rinnaumb. Nr. 443

- 10 Esimene küljetükk
- 11 Ääre voodri osa
- 12 Vestitükk
- 13 Selg
- 14 Tagumine soos
- 15 Varrukas
- 16 Mansett
- 17 Varruka töötaja

Lõige III Pluus, 88 sm rinnaumb. Nr. 445

- 18 Estitükk
- 19 Selg
- 20 Vest osa
- 21 Varrukas
- 21a Varruka passe

Lõige IV Pluus, 92 sm rinnaumb. Nr. 447

- 22 Estitükk
- 23 Esimene riba
- 24 Selg
- 25 Varrukas
- 26 Varruka töötaja

Lõige V Poisikese üllikond 4-6-aast. Nr. 452

- 27 Parempoolne esitükk
- 28 Vahetükk
- 29 Parempoolne esitükk
- 30 Selg
- 31 Krae
- 32 Lõps
- 33 Varrukas
- 34 Mansett
- 35 Püksi esipool
- 36 Püksi tagapool
- 37 Avane äär
- 38 Tasku (4x lõigata)
- 39 Tasku klapp

Lõige VI Tütarlapse kleit 1-2-aast. Nr. 454

- 40 Esimene passe
- 41 Selja passe
- 42 Estitükk
- 43 Selg
- 44 Krae
- 45 Varrukas
- 46 Mansett

Lõige VII Tütarlapse kleit 4-6-aast. Nr. 455

- 47 Estitükk
- 48 Küljetükk
- 49 Selja passe
- 50 Selg
- 51 Krae
- 52 Nark osa
- 53 Varrukas
- 54 Mansett

Lõige VIII Tütarlapse mantel 5-7-aast. Nr. 456

- 55 Estitükk
- 56 Selg
- 57 Esimene krae pool
- 58 Seljapoolne krae pool
- 59, 60 Varrukas

Lõige IX Mantel poisile 7-9-aast. Nr. 459

- 61 Estitükk
- 62 Selg
- 63, 64 Vöö
- 65 Reväär
- 65a Krae
- 66, 67 Varrukas
- 68 Mansett

Lõige X Tütarlapse mantel 6-8-aast. Nr. 464

- 69 Estitükk
- 70 Selg
- 71 Varrukas
- 72 Mansett
- 73 Krae
- 74 Krae garnituur
- 75 Varruka garnituur

Lõige XI Kootud jumber, 88 sm rinnaumb.

- 76 Estitükk
- 77 Selg
- 78 Varrukas

Lõige XII Heegeldatud vest, 88 sm rinnaumb.

- 79 Estitükk
- 80 Selg

Mustrilehel auavad:

- Piludega lina skeem
- Väikese vaiha muster
- Siidri ilikandi muster
- Ümmarguse lina skeem ja muster
- Põrandaliku muster
- 2 heegeldatud linakese mustrid
- Püvatski põimete tehniline joonis
- Monogramme: ES, 2 LR, 5 AM, MÖ, MÜ või MU
- NP, SP
- 2 pesu kaunistust
- 2 heegelmotiivi
- Muster värvilise ilikandi jaoks

